

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 88 - 14 ARALIK 1976

5 TL.

SOSYALİST HAREKET VE DIŞINDAKİ 'SOL'

DISK'İ KİMLER TAHRİP EDİYOR?

AKDENİZ SOSYALİSTLERİN OLACAK

Maaculuğun, dünyanın her yerinde ve Türkiye'de uluslararası ve ulusal gericiiliğin

ye'nin en büyük tirajlı gazetesinde, başlığın yanında her gün "Türkiye Türklerindir" yazısı çıkıyor. Maaculların bu sözde büyük bir "devrimci" içerik buldukları anlaşılıyor. Türkiye'nin en büyük gazetesine özenmişler ve "devrimci" katkılarıyla "Akdeniz, Akdenizlilerindir" eylem türünü bulmuşlar.

Akdenizliler, kimler? Onasis, ölünceye kadar, Akdeniz'in "sıcak kanlı" çocuğu olarak tanıtıldı. Demirel de Akdenizli. Üstelik Akdeniz uygarlığının beşiği bir yöredeki bir köyden geliyor. Fransa'nın İtalya'nın dev tekelleri, Agnelli'ler ve diğerleri de Akdenizli. Dünya emperyalizminin jandarması Amerika Birleşik Devletleri'nin Altıncı Filosu'nu Akdeniz'i saymak mümkün. Amerika Birleşik Devletleri'nden çok Akdeniz'de bulunuyor. Donanma kütüğünde Akdeniz yazılı.

"Akdeniz, Akdenizlilerindir" demek, Akdeniz'in bunların olmasını savunmaktan Akdeniz'de Altıncı Filo'nun kazık çakmasını istemekten başka bir anlamı yok. "Altıncı Filo'ya Defol" kampanyalarından sonra korkak ve üstü kapalı bir biçimde Altıncı Filo'nun savunuculuğunu yapmak ender bir "ilerleme" türü olsa gerek. Bugün Türkiye'de göşizmin sonsuğunaği olan maaculuğun vardığı nokta burası.

Akdeniz'in kuzeyinde, İberik Yarımadasından Anadolu yarımadasına kadar her yerde işçi sınıfı hareketi ilerliyor. Bunlar iktidara gelince Akdeniz, sosyalistlerin olacak. Dünya gericiiliği, Akdeniz'in sosyalist olmasını önlemek için, işçi sınıfı partilerinin önüne mutlak yıkılacak engeller çıkıyor. Akdeniz'in güneyi ve doğusunda ise Arap toplulukları, dünya gericiiliğinin bir parçası haline getirmek için her gün yeni bir oyun sahneliyor. Saray oyunları yetersiz kalınca kanlı iç savaşlardan çekinmiyor. Maaculluk da emperyalizme yardımcı oluyor. Maaculluk, uluslararası gericiiliğin bir parçası oluyor.

Sosyalistler, tüm olaylara sınıfsal açıdan bakarlar. Sloganları da, eylemleri de sınıfsal içerik taşır. "Akdeniz, Akdenizlilerindir" yürüyüşünün hiçbir sınıfsal içeriği yok. Akdenizli sermayedarlar da Akdenizlidir.

Maaculuğun ve tümüyle göşizmin temel niteliği sınıfsal ayrımı reddetmesi. Sözde olduğundan daha çok eylemde reddetmesi. Sınıfsal ayrımı reddettiği için de hiçbir zaman kaçınılmaz akıbetten kurtulmuyor: Her yerde gericiiliğin oyuncağı oluyor. Bugün maaculluk ve tümüyle göşizm, gericiiliğin oyuncağı olduğunu sürekli olarak kanıtıyor.

YURUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

İSTANBUL BÜROSU:
Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş
İstanbul Tel: 263567
BASKI:
Daily News Web-Ofset Tesisleri

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200 TL 6 Aylık: 100 TL
İLAN KOŞULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15.000 TL
Arka Kapak (Siyah beyaz) : 12.000 TL
İç Sayfalarda sütun santimi : 40 TL
Yayın ilanları % 50 indirimlidir.

YÜNETİM:
Konur sokak 15/8 Kızılay
Ankara Tel: 174581

SOSYALİST HAREKET VE DİŞINDAKİ 'SOL'

YALÇIN KUÇUK

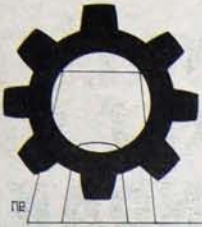
Kendiliğinden ilerlilik bittirtik. Bugün yeni bir ölçüt var. Türkiye'de ve dünyanın her yerinde. İlerlilik, işçi sınıfı hareketinden, sosyalist hareketten, işçi sınıfının öz örgütünden kaynaklanıyor. Sıralama da buna göre. İster sosyal demokrasi, isterse ekonomizm ya da sendikalizm, isterse de göşizm, işçi sınıfı hareketine, sosyalist harekete göre yerini buluyor. Hiç birisi kendi ilerlilik tanımını yapamaz. Güçleri kalmadı artık.

Hepsi ayrı ayrı varlıklarını koruyor. Korumaya devam edecekler. Güçlerini ve etkinliklerini yitirecek. Kendi tutarlılıklarını koruyabilecekler mi? Bu ayrı bir soru. İki boyuta sahip bir soru. Boyutlardan birisi her ülkede, her somut durumda, işçi sınıfı hareketinin, sosyalist hareketin gücü ve bu gücün gelişimi. Diğeri ise tüm sosyalist hareket dışı "sol'un, sosyalist hareket karşısındaki konumu. İşçi sınıfı hareketi, sosyalist hareket güçlendikçe, etkinliğini artırdıkça, kendi dışındaki solun tutarlılığını koruması güçleşiyor. Bir tek açık kapı kalıyor: Sosyalist harekete karşı tutumları. Kendi tutarlılıkları içinde varlıklarını ve "ilerlilik" derecelerinin ölçütü, sosyalist harekete karşı aldıkları tutum oluyor. Bu ölçütin hareket ediliğinden Batı Alman sosyal demokrasisi, Avrupa gericiiliğinin kalesi ve ileri müfrezesi niteliğine bürünüyor. Bugün Batı Almanya'da iktidarda olan sosyal demokratlar, ellerindeki güçlü ekonomik ve siyasal olanaklarla, Avrupa'da işçi sınıfı hareketinin iktidara yaklaşımını engellemeye çalışıyor. Bu yüzden gericiilik işlevinin içten yürütücüsü oluyor. Tıpkı Portekiz'de Soares'in yaptığı gibi. Buna karşın Fransa'da Mitterand'ın liderliğindeki sosyal demokrat hareket, işçi sınıfı hareketi ile ortak bir program içinde kendi tutarlılığını ve saygınlığını koruyabiliyor.

Bir noktanın son derece açık olması gerekli. Sosyalist hareketin dışındaki solun, sosyalist hareket karşısındaki konumunu yalnızca güçler dengesi belirlemiyor. İşin böylece ele alınması, belli bir zorunluluğu dar bir çerçeve içinde ele almakta başka bir anlama gelmez. Sorun, pratik güç dengesini aşan kuramsal bir temele sahip. Şöyle: Sosyal demokrasinin kendi tutarlılığını koruyabilmesi, ancak sosyalist bir perspektife sahip olmasıyla mümkün. Çünkü yirminci yüzyılın başından başlayarak bugüne kadar gelen tarih kesitinde bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm, giderek artan ölçüde birbirleriyle kenetlenen bir üçlü niteliğini kazanıyor. Artık sosyalizm perspektifine sahip olmadan bağımsızlık ve demokrasi uğraşı vermek mümkün olmaktan çıktı. Kim, hangi adla olursa olsun, bağımsızlık ve demokrasi söz ederse etsin, mutdaka ufukunda sosyalizmi görecektir. Mutlaka, işçi sınıfı hareketine, sosyalist harekete bir "mütferrik" gözüyle bakacak. Karşıt durumda, hangi edebi programla çıkarsa çıksın, ne kadar silahlı bir fetiş haline getirirsen, emperyalizmin ve sermayenin yörengesinden çıkamaz. Tekrar etmeli: Bu, toplumdaki örgütsel güç dengesini çok aşan kuramsal bir zorunluluktur. İlerlilik ölçütünün de, sosyalist hareket dışındaki solun kendi içinde tutarlılığının kaynağı da bu kuramsal zorunlulukta yatıyor. Başka bir yerde aramak olanaksız.

Sosyalist hareket dışındaki sol, göşizm, cuntacılık, sosyal demokrasi, sendikalizm ya da ekonomizm, bir takım fetişlerle bağlantı kurarak, bu kuramsal zorunluluktan kurtulamaz. Çünkü kuramsal zorunluluk aynı zamanda somut zorunluluk demek. Somut zorunluluktan kurtulmak mümkün olmaz. Olamıyor. Örneklere ortada: Büyük burjuvazi-CHP-DİSK üst yönetimi üçlüsü, ortak eylemler içindeler. Kendi ilerlilikleri, bu ortak eylemleri "ilerici" olarak damgalamaya yetmiyor. Bunun için, bir kâsedeki aşure kadar çeşnili, iskele kenarındaki deniz anası kadar kaypak, eskici dükkanlar kadar donuk ve durgun, haremeğası kadar kısır ve verimsiz, devrimci pratiğinin geleceğine kapalı, geçmişini miyop gözlerle izleyen bir takım görüntüleri kullanıyorlar. İlerde "limon gibi" sıkıp atacaklarını saklamadan. Bu görüntü de pek yetmiyor. Buna bir de Türkiye İşçi Partisi'nin işçi sınıfının öz örgütü olmadığını sınıfsızlığı ekliyorlar.

Somuta dönüşen kuramsal zorunluluk hepsini yalanlıyor. Türkiye İşçi Partisi'nin bugüne kadarki kazanımları da görünürdeki kayıpları da hepsini yalanlıyor. Özellikle görünürdeki kayıpları. TİP, akıl almaz tüzük oyunlarıyla, akıl almaz yasa dışı eylemlerle, bunlar da yetmeyince naylon sendika kurma girişimleriyle, bunlar da yetmeyince bir "mütferrika" niteliği kazanan DİSK Genel Merkezi'ndeki düzmece toplantılarla bazı sendikaların yönetiminden uzaklaştırılabiliyor. Bu anlamda kaybediyor. Peki kim kazanıyor? Sosyal demokrasi mi? Kesinlikle hayır. Kazanan, yalnızca ve yalnızca büyük burjuvazi. Bu sayıda Petrol Kimya-İş'le, Hür Cam-İş'le ilgili yazılar var. Belgesel yazılar.

NEZEH DANVAL

Bunlar çok açık bir biçimde kimin kazandığını ortaya koyuyor. Büyük burjuvazi. Sosyalist hareketi durdurabileceklerini sananlar, bunun için DISK'in bir parti olduğunu ileri sürmeye yeltenenler şimdi çareyi buldular. DISK'in disiplinli ve güçlü sendikalarını ve güçlenen sendikalarını tahrip ediyorlar. Üstelik yabancı sermayenin en yoğun olduğu işkollarında en disiplinli sendikaları işleme hale getiriyorlar. Büyük burjuvazinin açık desteğiyle ve gizlemelikleri hoşnutsuk belirtirliyle.

Bütün bu girişimlerin karşısına bir güç olarak yalnızca Türkiye İşçi Partisi çıkıyor. Bu çıkış, iki açıklığı da beraberinde getiriyor. Birincisi, Türkiye İşçi Partisi'nin işçi sınıfının öz partisi oluşunu. Bunun alması yok. İkincisi, TIP'lileri sendika yönetiminden uzaklaştırmak için tezgahlanan oyunların, aslında ve özünde, sosyalizme karşı oyunlar olduğunu. Bu iki açıklığı, hiç bir edebiyatçesizliği, hiçbir görüntü gözeleymiyor. Çünkü Turizm-İş örneği, çok açık olarak gösteriyor. Turizm işkolu, Turizm-İş sendikasının DISK Genel Merkezi'nde düzenlenen sözcü kongresinden sonraki gelişmeleri DISK üst yönetiminin satın aldığı yayın organı bile gizleyemiyor. Yabancı sermayeli büyük otellerde DISK üst yönetimine bağlı şimdiki Turizm-İş, sürekli olarak kan kaybediyor.

"İşçi sınıfının siyasal örgütüyüz" demekle hiç bir grup, işçi sınıfının siyasal örgütü olmaz. Bunun, ekonomik, siyasal ve ideolojik mücadelede gösterilmesi gerekli. Bunun, işçi ve emekçi kitlelerde yansımaya bulması gerekli. Artan ölçüde işçi ve emekçinin partileşmesi gerekli. Bu oluyor. Ancak tek başına yeterli sayılmaz. Partili olmayanların da artan ölçüde işçi konomik, siyasal ve ideolojik şemsiyesi altına girmesi zorunlu. Bugünün somutunda bu ikinci zorunluluk, birincisinden daha önemli. Önemli ölçüsünde de gerçekleşiyor. Sürpriz görünebilen mücadelede, işçi sınıfı tabanında sosyal demokratlar, CHP'nin kayıtlı üyeleri artan ölçüde TIP'li işçi arkadaşlarıyla birlikte hareket ediyor. DISK üst yönetimine karşı işçi tabanında TIP'liler ile sosyal demokrat eğilimli taşınlar, CHP sempatisanları ve artan ölçüde CHP'nin kayıtlı üyeleri, birlikte mücadele ediyorlar.

Sürpriz görünebilir ama kesinlikle sürpriz görünmemeli. Nedeninin bir bölümünü, geçen hafta YURUYOŞ'teki yazısında Metin Çulhaoğlu'ne ele aldı.

İşçi sınıfı kapitalist eğilimler, sendikal hareketin somutunda, kimin burjuvaziden yana ve kimin burjuvazinin

Buna eklenecekler de var. Lenin'in sık sık sözünü ettiği "işçi sınıfı içgüdüü". Saf anti-kapitalist eğilimler ve işçi sınıfı içgüdüü, sendika tabanında, işyeri düzeyinde işçilerin, sosyalist hareketin pratik önderliğinde hareket etmelerini sağlıyor. Kapitalist ülkelerde öteden beri var olan bu gelişme Türkiye'de de kendisini göstermeye başlıyor. Fakat anti-kapitalist eğilimler, sınıf içgüdüü hiçbir zaman sınıf bilincinin yerini tutmuyor. Bunun, siyasal sınıf bilincine, sosyalist bilince dönüştürülmesi gerekiyor. Sosyalist hareketin inatlanıklılığı ve ilerici sendikal hareketteki sözcü zamanlarını getirdiği gelişmeler içinde sosyalist bilinç birikimi hızlanıyor. Büyük burjuvazi için bir kazanım gibi görünen sosyalistlerin sendika yönetiminden uzaklaştırılması girişimleri bu açıdan aslında büyük burjuvazi için bir kaybı da beraberinde getiriyor. Parti imajı, sendika imajının önüne geçiyor.

"İşçi sınıfı devrimcisiz" demekle, ilerici, devrimci ve üstelik de işçi sınıfı devrimcisi olmak mümkün değil. İşçi sınıfı devrimcisi olabilmek için önce işçi sınıfı hareketinin sorumluluğunu duymak gerek. Bir şeyden önce de ideolojik sorumluluğunu duymak gerek. Bunu duyabilmek için de "işçi sınıfı devrimcisiz" diyenlerin, dediklerinin önce kendilerinin inatlanıklıktan kaynaklanıyor. İşçi sınıfı hareketinin sorumluluğunu duymuyorlar. Sıkıştıkça gerileyen, geriledikçe sıkışan bir bölüm "ilerici" her gün uluslararası ve ulusal işçi hareketine küfrediyor. "Bunlar önemsizdir, hep kavga ederler, akılsızlar, hiçbir şey yaratmazlar" diye bir nakarat tutturmuşlar, sürdürüyorlar. Her şey bir yana, Türkiye'de sosyalist hareketin yaratıcı olmadığı tezi, yalancılıktan da öte bir yüzüzlük örneği. Ama sosyalist hareketten başka, Türkiye İşçi Partisi'nden başka bu yalanları göğüslemek gereğini duyan yok. Hakları da yok değil. Çünkü sosyalist hareketin sorumluluğunu duymuyorlar. Duymazlar da. Hareketin dışında olanlar hareketin sorumluluğunu duymazlar. Ancak ellerini oğuşturup sevinçle beklerler. Sosyalist hareket başına "güçlü bir dert"

aldı diye. Hep bekleyecekler.

Beklemekten başka yapacak işleri yok. CHP içindeki mücadelede sermayeye güvence ekibinin kazanmasını umutla beklediler. Özellikle göştiler ve cuntacı eğilim sahipleri. Sonunda umutlu bekleyişleri sevince dönüştü. Bu ekiple CHP'nin , hükümete gelebilirse, yıkılışının çabuk olacağını hesaplıyorlar. Meydan onlara kalacak. Hesap, bu boy bir hesabın da, bu tür hesaba dayalı bir ilericiliğin de olmayacağı kabul etmelerinin zamanı. Çünkü en azından demokratik yığınların özelemlerine ters düşen hareketleri alkışlayarak, bu hareketlerin yıkılması halinde bu yıkıntının üzerine çıkarak devrimcilik yapmak mümkün değil. Demokratik yığınlar bu denli aptal ve bilinçsiz değil.

Fakat başka çarelerinin de kalmadığı anlaşılıyor. Silaha tapınmaktan başka silahları kalmadı. Tüm ideolojik tartışmaları unuttular. Sosyalist hareketle birlikte bugün bir bölümü göşizme dönüşen akılların da yer aldığı yakın zamanların tartışmalarını ve devrimci pratiğini unuttular. Sanki devrimci pratikle hiç ilgileri olmadı. Bir örnek: İstanbul Boğaz Köprüsü'ne karşı Türkiye'de tüm ilericielerin sürdürmüş oldukları kampanya 1960 yıllarının devrimci pratiğinde parlak ve değerli bir yere sahip. Bugün MC Hükümeti'nin başı "köprü yapmamıza karşı çıktılar, ikincisini yapacağız" diyor. Göşizme dönüşen akıllardan, sorumlu teknik odalardan ses yok. Aylar geçmesine karşın ses yok. Köprü konusunda bugün varılan aşamanın devrimci pratiğini ileri sürdüğü tüm tezleri doğrulamasına karşın ses yok. Kimse İngiliz müteahhillerinin Boğaz'ın üzerine köprü kuramayacağına iddia etmedi. İddia edenler şunlar oldu: Köprü, iki yakının trafiğini birleştirmek için pahalı almıştır. Trafiki daha da arttırır. Giderek yeni köprüler kurmak zorunluluğu doğar. Buna da "köprü" tuzakı denir. Olayların gelişimi de Demirel'in söyledikleri de önceki tezleri bütünüyle doğruladı. Ses ve ilgi yok. Devrimcilik adına "güzel konuşma" yarışmaları açıp deprem kurbanlarının acılarına "katkı koyacağız" gibi devrimci çareler bulmaktan başka yapılacak iş yok. Bekliyorlar. Bekleyecekler.

"Yaşasın uluslararası işçi sınıfı ve dayanışması" sözü dillerinden düşmez. Uluslararası işçi Sınıfına karşı her türlü düşmanlığı bu sözle gizlemeye çalışıyorlar. İGD gıyisli göştiler, Şilli Halkıyla Dayanışma afişlerinin üstünü kapatmayı "devrimcilik" sayar. Kimi devrimciler de Dayanışma Gecelelerini, "konser" olarak niteler. Çalan ve söylenen sanatçının siyasal mesajı olarak işçilerin sosyal demokratlardan umutlanmasını ve söylererek verdiğini unutar. Kimileri de Halk Birliği'nin sanatçı eğilimine, MC Hükümeti'nin Ankara havaalanındaki eylemlerini görmezlikten gelir. Bütün bunların kaynağı aynı: Sosyalizme ve sosyalist harekete, burjuvaziye ödüklüklerinden daha uzak durmaları.

Bunun da nedeni olmalı. Neden yine sosyalizmin biliminde. Sosyalizmin bilimi, felsefeyle başladı. Alman felsefesini tersine çevirerek başladı. Fransız tarihinin sınıf mücadeleleri içinde gelişti. İngiliz siyasal iktidarı ile olgunluğa ulaştı. Üçünü birleştirdi. Felsefeden hiçbir zaman kopmadı. Felsefeden kopmaması, bütün bilimsel bulguların, dar alanının dışında geniş bir uygulamaya sahip olması anlamına geliyor.

Bir örnek: "Emek, yalnızca, kendi karşısını üretmek verimli olur". (Karl Marx, Grundrisse, sayfa 305, İngilizce). Dar anlamda, ekonomik anlamda, sermayenin emek tarafından yaratıldığı, kapitalist toplumda emeğin ancak sermayeye dönüşen artık değer yaratarak verimli olabileceğini vurguluyor. Geniş anlamda ise her verimli eylemin, kendi karşısını yaratacağını gösteriyor. Bugün Türkiye'de, ilericiliğin her alanında, yalnızca sosyalist hareket verimli eylem yaratabiliyor. Bu yüzden tüm verimsiz akımları karşısında buluyor.

Fakat bu karşıtlığın uzun süreceği sanılmamalı. CHP, "bizim dışımızdaki sol, adı üzerinde, bizim dışımızda" diyerek, kendi önüne kepenkleri indiriyor. Haksız da değil. Hem sermayeye güvence vermek, hem de kendi dışındaki sola kepenk çekmemek bağdaşmaz. Çünkü CHP dışındaki solda, CHP'nin ileri de var. Sosyalist hareketin, kendi dışındaki sola karşı tutumu, CHP'ninki-nin tam tersi. Çünkü sosyalist hareketin dışında, daha geri akımlar var. Sosyalist hareketin işlevlerinden biri de bunları ileriye çekmek. Bunları ileriye çekmenin yolu da ideolojik mücadelede geçiyor. Bu açıdan bakıldığında çeşitli küçük burjuva akımlarla mücadele, sosyalist hareketin, büyük burjuvazi ile mücadelesinin ayrılmaz bir parçası oluyor. Birlikte gidecek iki mücadele. Ancak amaçları ayrı. Büyük burjuvazi ile mücadelede amaç, yenmek. Küçük burjuvazi ile mücadelede amaç, kazanmak. Daha ileri bir çizgiye kazanmak.

ir: Bugün DIS

karşısında olduğunun

SERMAYENİN İKİZ EYLEMİ: MAOCU - MİLLİYETÇİ KOMANDOLUK

DEMİREL: Karanlığa giden yol...

Türkiye'deki kanlı cephe uygulaması 20. ayını doldururken, geçtiğimiz son haftayı da, yönetiminin felsefesine uygun provakasyonlarla beslenen, kanlı terör ve baskın eylemleriyle süsledi...

Cephenin büyük başı, geçtiğimiz Cuma günü Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile haftalık olağan görüşmesini yapmak üzere Çankaya köşk... çıkarken, portföyünün buzluklarında yatan üç suçsuz insanın henüz kurumaya yüz tutan kanlarının kendisine sağlayacağını umduğu politik avantajları yan cebine indirerek çıktı...

Kurulduğundan bu yana 600 gün boyunca, ortalama altı günde bir insan kanına malolan en gerici ve insanlık dışı iç ve dış ekonorik ve siyasal sömürü tez-gahlarından beslenen cephe yönetimi, en çirkin, en beylik yöntemlerle gene "olağanüstü" hal ve koşulları aralama çabasına düştü...

MC yönetiminin bu alanda giriştiği çabalar yeni değil. Bir oranda yeni olan, genelde emperyalist sistemin yanibaşında yerini alan Mao'culuğun, özelde de, faşizm heveslisi yönetimlere, hazırladığı provokasyonlarla güç ve destek katması.

Türkiye, Mao'cu akım ve çığırtkanlığın burjuva ideolojisinin "sol" delişmenliğinden hız ve kuvvet kazandığına bir kez daha tanık oldu geçtiğimiz haftanın kanlı olaylarıyla...

İKİZ SAPKINLIK...

Birbirinden soğan zarıyla ayrılan ikiz sapkılık, ilk kurbanını haftanın ikinci günü sabah saatlerinde İstanbul'da Boğaz çevreyolunda devriye gezendir trafik polisi arabasının içinden seçerken, ikinci kurbanını da Cuma günü sabahı Ankara'da Ziraat Fakültesi önüne yanan bir minübüsün içinden seçti...

Objektif olarak aynı temelden kay-

naklanan ortak sapkılık, kronolojik sıra itibarıyla ve sahte bir ayırımla, sermaye güçleri tarafından titizlikle belli bir senkrona uğratarak, etkili bir propaganda silahı olarak namıyla sürüldü; basınıyla, radyo ve televizyonuyla, kamuoyunun hassas ölçüleri nişan seçildi...

SUÇ MERKEZLERİ

Her ne kadar ısrarla piyonlar üzerinde durulduysa da, olayların doğal kurgusu, gerçek suç merkezlerinin yeni sıçrama noktaları arama telaşını örtmedi...

Makyajına biraz da "teessür" karıştıran suç merkezinin başı, cephenin büyük başı için geriye iki tedbir kalıyordu: Ya Sıkıyönetime yönelmek, ya da, üniversitelere el koymak...

Cephenin büyük başı gazetecilerle konuşurken "bu şartları biz hazırlıyor değiliz" demeyi de ihmal etmiyordu. Kendisini böyle savunma yapmaya yönelten neden elbette suçsuzluğu değildi. Ve ondan sonra da işneyi malum plağa takıyordu:

"Türkiye'de devlet vardır; devletin güçleri vardır!..."

Gene paçası dolaşıyordu. Türkiye'de "devletin güçleri", "devlete yardımcı güçler" deyimlerinin ne gibi çağrışmalar yaptığı biliniyordu.

İSTANBUL'DAN ANKARA'YA

Trafik polis memuru Aydın Güler'in karanlık bir tezgahın önünde kurşunlanarak öldürülmesinden üç gün sonra, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi 3. sınıf öğrencisi Aynur Sertbudak, fakülte önünde minübüs içindeyken polis kordonunun 20-30 metre ilerisinde, "devlete yardımcı güçler" tarafından kurşun yağmurundan çıkan bir kurşunla can veriyordu...

İki olay arasındaki kronolojik sıra bağlantısı, her ne kadar gerçek suç merkezlerinin yeni urmanışlar yapmasına olanak veriyordusa da, suçluluğun özünü de çıplaklaştırıyordu.

Faşist komando sürülerinin işgali altındaki fakülteye ancak toplu halde minübüsle gelebilen ve bir ölçüde de polis kordonuna emanet olmanın öte dayanacak güvenceleri bulunmayan ilercii öğrencilerin, Cuma günü sabahı polislerin gözü önünde komandolar tarafından yayılm ateşine tutulmaları raslantı mıydı?...

"Milliyetçi" çocuklar, "ağabeyleri-ne" bir intikam armağan ediyorlardı...

İstanbul'da trafik polis memuru Aydın Güler ile Ankara'da Aynur Sertbudak'ın kanına giren ikiz sapkılığın arasında yer alan bir başka olay da, Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi Mustafa Halis Tezebay canını kaybediyordu.

Evinde kalbinden vurulmuş olarak bulunmuştu Tezebay...

YEPYENİ BİR MİZANSEN

Bir bakıma, Cuma'nın gelişi Salı'dan belli olmuştu.

Salı sabahı meydana gelen kanlı olay üzerine, sermaye basını son derece geniş bir mizansenin oluşturulmasına geçmişti.

Şimdiye kadar denenmemiş bir yöntem uygulanıyordu. Polis memuru Aydın Güler'in ölüm haberi alındıktan sonra Milliyet gazetesi polis memurunun evine bir muhabir gönderiyor ve olaydan habersiz eşiyile konuşuyordu...

Suçsuz bir insanın kanı üzerindeki sömürüye ek olarak eşi ile konuşuluyor ve babasının kaybeden 15 aylık çocuğu bir polis memurun kucağına verilerak fotoğraf çekiliyordu...

Gazete, "Polis aileleriyle ilgili" bir

SON OLAYLARIN, ÖNCEKİLERDEN OLSA OLSA BİR FARKI VAR. "MAO'CU KOMANDOLUKLA "MİLLİYETÇİ"KOMANDOLUGUNUN İKİZ KARDEŞLİĞİNİN SOMUT OLARAK GÖZLER ÖNÜNE SERİLİŞİ...

MC YÖNETİMİNİN GİRİŞTİĞİ ÇABALAR YENİ DEĞİL. BİR ORANDA YENİ OLAN, GENELDE EMPERYALİST SİSTEMİN YANIBAŞINDA YERİNİ ALAN MAO'ÇULUĞUN, ÖZELDE DE, FAŞİZM HEVESLİSİ YÖNETİMLERE, HAZIRLADIĞI PROVOKASYONLARLA GÜÇ VE DES-TEK KATMASI...

yazı serisi hazırlıyordu...

Eşinin ölümünden habersiz genç kadının güleç fotoğrafları çekilip, bir de haberi öğrendikten sonraki durumu yazılsa okuyucular kimbilisi olaydan nasıl etkilenirler?...

Mizansen ilk görüldüğü kadarki gibi salt bir gazetecilik yaklaşımından kaynaklanıyordu elbette. Amaç, olayı en

Aynur Sertbudak

kontrastlı çizgilerle duyurmak ve politik zemine sermekti....

Olayla ilgili bir de başyazı yazılıp, sapıklığın kiri, sosyalist hareketle buluşturulamaz mıydı?...

Ustalıkla ifadelerin tuşları üzerinde parmak gezdirilerek bu da yapıldı...

"Durum"cu için bu gibi "durum"lar kaçınılmaz cinsten şeylerden midir?...

Babialı'nın irisi ise en azından üç günlük malzeme çıkarıyordu.

Gerisi Ankara'ya kalıyordu....

HACI'NIN HAÇI...

Bu arada, Perşembe gecesi Televizyonda "Güne Bakış" programını izleyenler içinde bazı tahminlere girişenler de olmuştu.

Cephe ortaklığının dört yaka numaralı, hem ziyaret hem ticaret, hem de mazide kalan bir politik vurgunculuk yöntemi adına "siyaset" yapmak için gittiği Hicaz'dan dönmüş ve ekrana gelip çöreklenmişti.

Kendileri, Van depremine ve polis memurunun öldürülüşüne çok üzülmişlerdi!...

Türkiye'de son 20 aydır döndürülen dolaplara tanık milyonlarca seyirci arasında, gelişmelerin izleyeceği yönü yaklaşık ölçülerde tahmin edenler az değildi!...

Son olayların, önceliklerden olsa olsa bir farkı vardı, o da, "Mao"cu komandolukta "milliyetçi" komandoluğun ikiz kardeşliğinin somut olarak gözler önüne serilişiydi!...

TRT'CI İŞGALCILER EYLEMDE

Ankara'nın kirliliğini hasasına yeni kirler

eklenmeye çalışırken, TRT'de olup bitenler uzun süredir sessizlik duvarı önünde geliyor.

CHP'nin işgalci Karataş hakkındaki delilleri, Seçim Kuruluna aylardan beri inceleniyor. Ama bu arada işgalci Karataş'ın yasa dışı eylemleri de sürüyor. Görünüşe göre, Seçim Kurulu yıllar sürececek bir araştırmanın rehavetine koşmuşken, Karataş yönetimi durumdan pek memnun. Böylelikle Seçim Kurulu şemsiyesi altında yasaları çiğnemek daha rahat oluyor.

Yeni kıyım listeleri, sürgün listeleri TRT'de kulaktan kulağa yayılıyor.

Aklına eseni yazılı emir haline getiren TV dairesi Başkanı Fahrettin Işıklı son olarak üreticilerin yasalara aykırı emirlerle uymamaları üzerine, seçici, kameraman, stüdyo şefi, yayın şefi ve idari görevlilere, program yapabilecekleri emrini verdi. 18 Kasım 1976 gün ve 097-1-7/679 sayılı yazılı emirle program yapma yetkileri olmayan personele böylece formlarına imza atma yetkisi de verildi.

TRT yöneticileri bir yandan da Milletvekiliğini peşini kovalıyorlar. Şaban Karataş, Konya'dan AP adayı olma hazırlıklarına hız verirken, Genel Müdürlük Denetim Müdürü Ali Yörük adındaki kişi de AP'den Afyon adayı olma peşindedir....

Haber Merkezinin başındaki eski AP milletvekili Hami Tezkan ise yerinden memnun görünüyor. Normal koşullarda TRT önünde dolaşamayacak kadar işten habersiz bir yığın cephe artığı unsuru bütün umudu, yerlerini sağlamlaştıracak koşulların Türkiye'de zuhuru...

Karanlık avcılar, sadece cephe önünde değil, işgale uğramış tüm devlet aygıtında eiriltiliyor...

Tezkan — Karataş — Işıklı: İşgalci Trio...

BABIALI'DE DOĞAL AFET!..

• Haldun Simavi, Kemal Bisalman'ın işine son verdi!

Geçtiğimiz haftanın başında bu haber Babialı'de bomba gibi patlayınca herkes şaşırıldı. Şimdiye kadar yüzlerce solcu yazar, çizer, gazetecinin kolaylıkla ve bir kuruş tazminat ödemedeni işine son veren Kemal Bisalman, nasıl olur da bir işten kovulabilir! Hele hele şimdiye kadar kendisini korumuş, sırtını sıvazlamış ve her zor anında onun elinden tutmuş Günaydın patronu Haldun Simavi'nin : bunu yapması akıl alacak bir iş değildi. Fakat Babialı'de dostluklardan önce kâr önemli olduğu için bir süredir tiraj kaybeden ve başaşağı giden "Ayrıntılı Haber" gazetesi Simavi tarafından iki milyon liraya Babialı'nın bir diğer büyük patronu Kemal Uzan'a bir gün içinde satıldı.

Haldun Simavi, Bisalman'ı, öylesine olup bittiye getirdi ki, gazetesi satılırken Bisalman, satış işlemlerinin yapıldığı odaya alındı. Veb Ofset Müessesesi Müdürü Kemal Kınacı, olay çıkar gerekçesi ile Kemal Uzan'ı bir başka odaya çağırdı. Bisalman ise satışı, işlemler yapıldıktan sonra öğrenebildi.

Bilindiği gibi Ayrıntılı Haber Gazetesi kapatılan "Gün" gazetesinin yerine bundan bir buçuk yıl önce Veb Ofset tarafından çıkartılmaya başlanmıştı. Gazete bir "ciddi liberal gazete" olma savı ile piyasaya çıkmış, fakat daha ikinci günü 12 Mart'ın işkencisi başlarından Faik Türün'ü öven bir yayın yaparak tüm şansını yitirmişti. Gazete daha sonra harcanan dört milyon liraya rağmen okuyucu bulamadı ve sonunda geçtiğimiz ilkbaharda Yeni Ortam Gazetesi 4 milyon liraya satan Kemal Bisalman'a verildi. Bisalman bu gazeteye yüzde 36 oranda ortak olmuş, gerisini Haldun Simavi karşılamıştı.

Bisalman kendisinin ne denli "büyük" bir gazeteci olduğunu kanıtlamak için kolları sıvadı ve kendi deyişi ile "Aktif liberal" bir gazete yapmanın hazırlıklarına girişti. Geçtiğimiz Ekim'de büyük bir kampanya ile yeniden piyasaya verilen hem de Veb Ofsetin çok satan gazetelerinden "Saklambaç"ı da ilave olarak yanına alan bu gazeteye okuyucuların cevabı çok sert oldu. İlk haftalar "Saklambaç"ın okuyucuları sayesinde 150 bin satar görünen "Ayrıntılı" yıldırdır hızıyla tiraj kaybetmeye başladı.

Bir gazete kazanacağı denken iki gazete kaybedeceğini alan Simavi, Saklambaç'ı çekince Ayrıntılı'nın batışı hızlandı. Zaten ne zamandır Ayrıntılı'nın kapatılmasını isteyen Simavi'nin beklediği an geçtiğimiz pazartesi geldi ve bir emrivaki ile gazetenin satışı gerçekleştirildi. Bisalman'a bu satıştan edilecek iki milyon yuzde 36'sı verilerek kapı dışına bırakıldı.

Kuşkusuz kapı dışına bırakılan yalnızca Bisalman olsa iyiymi. Yıllar yılı "sol" satarak ve ucuz solcu emeği sömürerek milyonlar kazanan eski Yeni Ortam patronu kendisiyle birlikte yüz kadar basım emekçisinin de işsiz bıraktı. İşten çıkarılanlar işlenmiş paralarını almak için Veb Ofset'e başvurduklarında

"Biz artık bu gazetenin sahibi değiliz" diye karşılık aldılar. TGS ise bu denli büyük bir kıyım olayından sonra tıpkı daha önce "Günaydın" ve "Politika"daki kıyımlarda olduğu gibi susmayı tercih etti!...

"POLİTİKA" PATRONLARI NE ALEMDE?

İşçilerden kesilen adatlardan oluşan 7 milyon lirayı CHP'nin isteği doğrultusunda harcamayı göze alarak Politika gazetesini satın alan DİSK üst yönetimi sıkışık durumda...

DİSK üst yönetiminin, Kemal Türkler'in yurt dışından gelmesi ile POLİTİKA yönetim kurulu olarak yaptığı toplantıda bazı pürüzlü durumların ortaya çıktığı anlaşıldı. Bazı DİSK danışmanlarının, sendikacıların işveren olamayacaklarına ilişkin görüş bildirmeleri üzerine kara kara düşünmeye başlayan Kemal Türkler, Rıza Güven, Mehmet Karaca ve Celal Küçük'ten oluşan Politika patron ekibi, belki de önümüzdeki günlerde patron olarak görünmemek için gazeteyi sendikaların adına aldıklarını açıklayacaklar.

Politika'nın yeni patronlarının geçtiğimiz hafta başında yaptığı toplantıda, yeni mali yükler getirecek kararların alındığı öğrenildi. Gazete'nin yeni binaya taşınması, yeni dizgi ve baskı makinelerinin alınması karar verilmesi, DİSK üst yönetiminin bu gazeteden çok şeyler beklediğini gösteriyor!

Politika gazetesinin DİSK üst yönetimi tarafından satın alınmasının üzerinden 15 gün kadar geçtiği halde konu hâlâ tazeliğini ve önemini koruyor. Bu konuda, öğrenilen en son şey ise gazetenin ne pahasına olursa olsun satın alınması için CHP Genel Başkanı Ecevit'in satış işlemlerinden bir süre önce basından gizlenen bir yıldırım İstanbul ziyareti yapıp Kemal Türkler ile görüşmesi oldu. Bu görüşmede nelerin konuşulduğu bilinmiyor ama bir süre sonra 7 milyon lira harcanıp gazetenin satın alınması, CHP-DİSK üst yönetimi arasındaki sıkı ilişkileri kanıtıyor...

BABIALI'DEKİ SANCİ...!

Babialı'de görüldüğü kadarıyla büyük bir kaos hüküm sürüyor. Politika Gazetesinin, CHP-DİSK üst yönetimi tarafından ele geçirilip susturulması, Ayrıntılı Haber'in Milliyetçi Cepheye, özellikle Demirel'e çok yakın olan Kemal Uzan'a satılması ve bu arada Vatan Gazetesinin MHP eğilimli Murat Bayrak tarafından satın alınmak istendiği söylentilerinin yaygınlaşması, Babialı'de seçim öncesi bir şeylerin dönmekte olduğunu gösteriyor. Sermaye bir yandan gazetelerin belirli ellerde tozlaşmasını sağlarken, sağlıklı yayın yapan, ya da demokrat bir tutum izleyen yayın organlarının politikası karşı ifân, baskı, dağıtım olanaklarını kullanarak yıldırma politikası izliyor.

BURSA'DA SON SÖZÜ

Yıl 1973. Aralık ayının son günleri. Maden-İş Sendikasının Bursa Bölge Temsilcisi eski bir subay. Adı, Nevzat Erdem. Sendikanın 1969 yılında başlatılan örgütlenme çalışmaları devam ediyor. Hiç bir sonuç alınmıyor. MAY-SAN işyeri yeni kurulmuş. 70 işçi çalışıyor. Bu işçilerin 59 tanesi Maden-İş'e üye olmuşlar. Ancak, Bölge temsilcisi yetki nasıl almır bilmiyor. Çünkü sendikacılık yapması için gönderilmemiş. "Üst düzeyde ilişkiler kurmak" için görevlendirilmiş. Daha önce de bir çok kişi görevlendirilmişti. Ahmet Koşan, Ahmet Kırnak, İsmail Sığın, Murathan Bedel, Rafet Bayraktar ve Kemallettin Ünlü. Bunlar da sonuç alamamışlardı. Bunların içinden Rafet Bayraktar CHP Mudanya Belediye Meclisi

gönderiliyor. Bursa örgütlenmesi Selim Mahmutoğlu ile şoför Yakup Demirbaş'a bırakılıyor.

FEHMI İŞIKLAR VE ÇAĞDAŞ METAL-İŞ

Metal-İş Federasyonu dağılıp, Çağdaş Metal-İş Sendikası kurulduğunda, Fehmi İşıklar'ın bu sendikanın Genel

MADEN-İŞ'İN BURSA'DA İLK KONGRESİ

Yıl 1975. Aralık ayının 24'ü. Maden-İş sendikasının 13. Bölge Temsilciliğinin ilk kongresi yapılıyor. Bugüne kadar yapılmamıştı. Çünkü üye yoktu. Bugün ise aidaat ödeyen üye sayısı 6000 civarında. Bölge temsilciliğine tek aday, Selim Mahmutoğlu. Karşı aday yok ama muhalefet yapan küçük bir grup var. Muhalefet grubunun başı, eski Bölge Temsilcisi Rafet Bayraktar. Rafet Bayraktar Selim Mahmutoğlu'na karşı. Çünkü Selim Mahmutoğlu TIP üyesi. Konseyde söz alıp sık sık bunu vurguluyor. Seçimler yapılıyor. Selim Mahmutoğlu ilk turda seçilmek için gerekli üçte iki oyu alıp Bölge Temsilcisi seçiliyor. Seçiliyor ama, oyun bundan sonra başlıyor.

ÇAĞDAŞ METAL İŞ'İN MADEN İŞ'E İLTİHAKI

Çağdaş Metal-İş sendikasının Bursa'daki üyelerinin büyük bir bölümünün Maden-İş'e geçmesi, bu sendikayı büyük bir maddi bunalıma sokmuş, toplanan aidaatlar ile günlük sendikal işlerin takibi bir yana, çalıştırdığı personelin sigorta primlerini yatıramaz duruma getirmiştir. İşte bu şartlarda bulunan bir sendikanın Maden-İş'e katılmaktan başka çaresi kalmazdı. Çünkü Türk-İş'e dönemezdi. Çünkü işçi zaten oradan gelmişti. Türk-İş'in de olduğunu biliyordu, Bağımsız kalmaya devam edemedi, çünkü işçi Maden-İş'e gelirdi. Ayrıca, önemli mali sorun vardı. Hem doğru, hem de tek yol olan Maden-İş'e iltihak mecburi idi, bu gerçekleşirtilirdi. Ancak burada önemli olan bir nokta da, en zayıf oldukları yerde, güçlüymüş gibi "hava basıp", biraz da zanaatçı yenilginin verdiği ezik-

Seydişehir dönüşünden tam bir saat sonra Selim Mahmutoğlu'na bir yıldırım telgraf çekildi. İstanbul Beşiktaş'tan. İstanbul'Levent'i ne de bir yıldırım telgraf çekildi. Oysa ki, Beşiktaş'tan Levent'e telefon temek de mümkün olduğu gibi, biraz nübalagağı söylersek, yüksek sesle bağırılırsa da haber iletilirdi. Telgraflar da Bursa 13. Bölge Temsilcisi Selim Mahmutoğlu ile merkezli Levent'te bulunan 6. Bölge Temsilcisi Hikmet Aslan Genel Merkez'e çağınıyordu. Her iki telgraf alan ilgililer, belirtilen günde sendika genel merkezine geldiler. Ve hemen ellerine Karabük örgütlenmesi ile ilgili görevlendirildiklerine dair yazı verildi. Selim Mahmutoğlu Genel Başkan Kemal Türkler ile görüşerek Seydişehir'den yeni geldiğini, Bölgesinde işlerinin bir hayli biriktiğini, biriken işler şimdi halledilmez ise, bu işlerin ilerde çözümlenemeyecek duruma gelebileceğini, önce şifahi olarak, sonra da yazılı olarak bildirecek Karabük'e gidemeyeceğini bildirip Bursa'ya, Bölgesinin başına döndü. Aradan bir hafta geçmeden bu defa telgraf yerine telefon ile Genel Merkez'e çağırıldı. Aynı görev yeniden verildi. Selim Mahmutoğlu örgüt disiplinini ve örgüt içi hiyerarşiyi dikkate alarak Hikmet Aslan ile birlikte Karabük'e gitti. 30 gün kaldı. Selim Mahmutoğlu'nun bu görevi gönderilmesinin nedeni TIP'li olması, Hikmet Aslan'ın ise YÜRÜYÜŞ dergisine demec vermesi idi. Bu, bir nevi uzaklaştırma cezası idi. Çünkü Karabük'te sendikanın teşkilatı olmadığı gibi, o tarihte Karabük işçilerinin üyesi oldukları sendika toplu sözleşme müzakerelerini sürdürmekte idi. Böyle bir ortamda örgütlenmeyi bir yana bırak, kadro çalışması yapmak bile olanaksızdır. Kaldı ki, kimin yerinde, nerede yapılacakta bu çalışmalar. 14.000 kişinin çalıştığı fabrika her halde kahvehane örgütlenemedi.

Bursa İşçileri DISK İçin Can Verdiler

üyüsü. Örgütlenme esnasında karşı sendikanın yöneticileri Maden-İş'i fiilen bastığında Rafet Bayraktar Bölge Temsilcisi. Sendika basıldığında Rafet Bayraktar dışarda. İçeriye girip rehlin durumuna düşmüş arkadaşlarına yardımçı olacağı yerde soluğu Mudanya'da alıyor. Sendikanın şoförünün hiç bir şeyden haberi yok. Bölge Temsilcisini Mudanya'da evine bıraktıktan sonra, Bölge Temsilcisi şunları talimatı alıyor: "Ben sana söylemeye unuttum. Sendikayı basmışlardı. Sen hemen Bursa'ya dön, karakola haber ver." Bu sözlerin sahibi Rafet Bayraktar. CHP Mudanya Belediye Meclisi üyesi. Ya sendikayı basanlar kim? Bursa Metal-İş Sendikasının Bursa Şubesi Yönetim Kurulu üyeleri. Başkanlar da simdiki DISK'e bağlı yeraltı işkolunda faaliyet gösteren Çağdaş Maden-İş sendikasının Genel Başkanı İsmet Cantekin. Sendikanın bağlı olduğu Federasyonun Genel sekreteri de Fehmi İşıklar. Şimdi DISK Yürütme Kurulu üyesi.

MADEN-İŞ GENEL MERKEZİ BURSA'YA EL ATIYOR

Yetki nasıl alındığını bilmeyen subay eskisi, Genel Merkeze bu işlerden anlayın bir uzman istiyor. Genel Merkez bu işle, örgütlenme dairesine uzman Selim Mahmutoğlu'nu görevlendiriyor. Aynı anda, Genel Merkezinde kurulu örgütlenme kurulu da TOFAŞ ve RENAULT örgütlenmesi için Bursa'ya gönderiyor. Bugün DISK Başkanlar Kurulu üyesi olan İsmet Cantekin'in sahte kayıt yapması üzerine (bu konuda mahkemeye karar vardır) MAYSAN işyerinde yetki işlemi son 3 aya yakın bir süre sürüyor. Ancak, yetki işçilerin kararlı davranışları sonucu alınıyor. Böylece Maden-İş'in Bursa içinde ilk sözleşmesi yapılıyor. Bölge Temsilcisi Selim Mahmutoğlu. Bursa'da örgütlenme kurulumun 5 üyesinden bir kişi kalmış: Cengiz Turan. O da 5 ay sonra Bursa'dan alınıp Samsun'da

Başkanı olduğu biliniyor. Bu yeni sendikanın ayakta durmasını sağlayan tek bölge Bursa. Bursa'nın dışında aidaat aldığı üyesi yok denecek kadar az. Bu nedenle Genel Başkan Bursa'ya bir kumandan edasıyla yerleşip Maden-İş'in örgütlenmesini engellemek için kendi kendini görevlendiriyor. Maden-İş Sendikasına karşı her türlü yalan tezviraata başvuruyor. Bir yandan Maden-İş yöneticilerini "tatlı su sosyalistleri" olarak tanımlıyor. Diğer yandan da Maden-İş'in örgütlenmesini üstlenilen için kendi avanelerine "Çekin tabancayı vurun. Her gün bir yevmiye evinize, bir yevmiye de hapishaneyeye göndereceğim" diyor. Aslında bu sözlerinde de sendika yöneticileri samimdirler. Çünkü daha önce Maden-İş organizatörü Mehmet Demircioy sokak ortasında kurşunlayan, fakat hedefe isabet ettiremeyen bu sendikanın "Kör Ferit" lakabıyla maruf organizatörü, bu olayla ilgili 8 ay yatırıldığı evine ve kendisine bakılmıştır.

Fehmi İşıkların bütün çabalarına rağmen Maden-İş'in Bursa örgütlenmesi hızla yayılıyor. Bu arada yapılan Maden-İş Merkez Kurulu Kurulun'da seçilen yeni Yürütme Kurulu üyeleri de önemli ölçüde Bursa'ya destek oluyolar.

ÇAĞDAŞ METAL-İŞ ÇÖKÜYOR

Uzun yıllar sanayi bölgesindeki işçi hareketlerine kapalı tutulan, 12 Mart günü bir dönemde dahi sıkıyönetim uygulanan iller arasında alınmayan bu sanayi bölgesi (geçmişte çok büyük bir lokavet uygulamasına maruz kalmasına rağmen) artık kıpırdanmaya, ülkede gelişen işçi sınıfı hareketinde önemli rol oynamaya başlamıştı. Bir de buna referandum için kitleler halinde yapılan eylemler eklense, artık Çağdaş Metal-İş sendikasının bu bölgede yaşama hakkı kalmamıştı. Referandum hakkı elde edildi. Sonuçları malum. Çağdaş Metal-İş'in 6000 üyesinden 5000'i Maden-İş saflarına geçti.

Bursa İşçileri Burjuvazinin Oyunlarına Teslim Olmayacak

liği bu şekilde atıp, tatmin olmak. Bu yer der Bursa. Söylenen de şu: "Biz size iltihak etmeye hazırız, ama sizin Bölge Temsilciniz TIP'li. Bizim için önemli değil ama üyelerimiz buna razı olmuyor." Maden-İş sendikasının yöneticilerinin bu sözlerle verdikleri cevabı biz şimdilik yazmayacağız. Çünkü işçi sınıfının Madeni eşya işkolundaki birliğinin Maden-İş sendikasında gerçekleşmesinden yanayız.

SEYDİŞEHİR VE KARABÜK

Çağdaş Metal İş Sendikasının Maden-İş'e Genel Kurul kararı ile iltihak etmesinden sonra, sendika binalarının birleştirilmesine geçildi. Bu iki sendikanın Bursa şubeleri birleştirilirken bu birleşmeden iki gün önce Selim Mahmutoğlu Seydişehir'e gönderildi. Bu görevde art niyet olduğunu iddia etmiyoruz. Ancak

Karabük dönüşü Selim Mahmutoğlu gene uzun süre çalıştırılmadı bölgesinde. Bir Temmuz ayı başlangıcı tekrar telefon ile Genel Merkez'e çağırıldı. Bu kez bir Yürütme Kurulu üyesi tarafından Bölge Temsilciliğinin kaldırıldığı kendisine şifahi olarak söylendi. Selim Mahmutoğlu, seçime görevle geldiğini, yazılı bir karar olmadan görevi bırakmayacağını söyleyerek tekrar bölgesine döndü. Bunların dışında, iki gün sonra (5 Temmuz 1976) Bursadaki sendika binasının önünde MHP'nin açık hava toplantısı yapacağı, böyle bir günde mutlaka bölgesinin başında bulunması gerektiğini sözlerine ilave etti.

Aradan bir hayli zaman geçmesine rağmen görevi teslim almaya gelen olmadığı gibi, şifahi olarak söylenen kararın yazılı da gelmedi. Bu arada işbaşına seçilmiş TIP'li sendika temsilcileri aleyhine CHP tarafından organize edilen

İŞÇİLER SÖYLEYECEK

bir karalama kampanyası başlatıldı. Öyle ilginç sözler söylendi ki. Bunlardan biri şöyle idi: "Bu temsilciler TIP'li olmadan seçildiler. Eğer seçim tarihinde TIP üyesi olsalardı, işçiler bunları seçmezdi." Renault baştemsilcisi Osman Özdemir, Tofaş Baştemsilcisi İsa Aydemir, ve Mako Baştemsilcisi Reha Pekinli seçildikleri tarihte de TIP üyesi idiler ve İsa Aydemir hariç Bursa ilinin kurucularıydılar. Bu üç işyerinde yeniden seçimler yapıldı ve tamamında TIP üyeleri seçimleri yeniden kazandılar. Böyle bir şey kanıtlandı: İşçiler TIP üyelerine karşı değildiler. TIP üyelerine karşı olanlar belli oldu.

GEREKÇE NİHAyet DOĞURULDU

Selim Mahmutoğlu'nun görevden alınması için inandırıcı gerekçe arıyorlardı. TIP'li olması onun için yeterli gerekçe idi. Ama buna işçileri inandıramıyorlardı. Nihayet sermaye bu gerekçeyi yarattı. Burjuvazi MESS'in en son genel kurulunda almış olduğu kararı uygulamaya koydu. "DISK'ın başına yeni kimlerin geleceği belli olmaz. Biz bugünden işi sağlam tutalım. DISK'ın Anadolu'daki bağlarını elimize almalyız" dedi. Eskişehir'e, Mersin'e, Balıkesir'e, Bolu'ya, Muğla'ya saldırdı. Önemli ölçüde, kısa vadeli de olsa, başarılı oldu.

Tek bir merkezden, tek bir sendika ile bu örgütlü saldırı görülemedi, veya görülmek istenmedi. Bölgeler bir bütün olarak ele alınmayı tek tek birbirinden kopuk olarak değerlendirdi. Suçu arandı. Ve bulundu. Eskişehir bölge temsilcisi yetersiz, Mersin'deki beceriksiz, İzmir'deki fabrika müdürüne küfür

etmiş, Bolu, Muğla, Balıkesir Orman tamerhaneleri Ornan Bakanın siyasi tavandan ve Tabii ki Bursa, özellikle Tofaş Selim Mahmutoğlu'nun TIP'li olmasından!

Ancak bunlar da açıkça söylenmiyor. Bir kısmına "Selim Mahmutoğlu'nu daha üst bir göreve getirdik" denilir

Nereden Gelirse Gelsin, Tertipler Boğa Çıkarılacak

ken, başka bir kesime de Bursa'da istifalar geldiği için üye TIP'li olduğu için görevden alındık" deniliyor. Oysa, herkes de biliyor ya, Selim Mahmutoğlu Bursa'dan tek bir istifaya gelmeden de alınmak istenmişti. Ve gene herkes biliyor ki, bölgeye yapılan saldırılar tam gösülmeyemediyse, bu bugüne kadarki Genel Merkez politikasının sonucudur. Ana Tüzüğe göre, iki yıllık bölge temsilcisi seçilen Selim Mahmutoğlu, yukarıdaki üç değişik ifahı gerekçe ile daha bir yılını doldurmadan 19 Kasım 1976'da görevinden alındı.

Selim Mahmutoğlu'nun yerine Maden-İş Bursa Bölge Temsilciliği için bir teknik eleman, DISK bölge temsilciliği içinde bir öğrenci görevlendirildi.

Sanyorlar ki, işçiler bu yeni 'yöneticiler'e tepki gösterecek, kızıp sendika değiştirecek, böylece de Genel Merkez'e bir sürü problem yaratan Bursa meselesi kökten hallolacak. Ama işçilerin hiç de öyle bir niyetleri yok. Bursa işçileri kanlarını verdiler DISK için. Tofaş'ta bir can verdiler. Ve şimdi de gerçek bölge temsilcileri ile birlikte DISK afişini asmamız, Bursa'da miting yapmamız, Vali yasasına rağmen Maden-İş gazetesini dağıtmanın, faşist saldırılara karşı koymamız ve 16 Eylül direnişininin, Bursa mahkemelerinde hesabını veriyorlar.

KİME HİZMET EDİYORLAR?

Burjuvazinin işçi sınıfının ilericisi sendikal hareketine dışarıdan ve içeriden yönelttiği saldırılar her geçen gün yeni boyutlara ulaşıyor. Gün geçmiyor ki bu saldırıların yeni yeni örnekleri görülmüyor.

Artık-değeri daha da artırabilmek amacıyla işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin önüne devamlı setler çekmek isteyen burjuvazi için mutlaka önlenmesi gereken nokta, işçi sınıfının sendikal hareketi ile bilimsel sosyalist çizgideki politik hareketinin aynı doğrultuda ve uyum içinde gelişmesidir. Bilimsel sosyalizmi kılavuz edinen Parti'nin sendikal hareket içindeki etkinliğini burjuvazinin gönüllü olarak kabul etmesi zaten beklenemez. Bu etkinliğin artmasını önlemek veya yoketmek burjuvazinin her an gündemindedir. Bunun için çeşitli baskı ve terör uygulamalarını sürdürmek ve geliştirmek, burjuvaziye bir çıkar yol olarak görünür.

Bununla beraber, burjuvazinin, bu konudaki diğer bütün kozlarını da oynamaktan geri durmayacağı biliniyor, defalarca belirtildi. İlerici sendikal hareketin açıktan ve doğrudan saldırılarına geriletilmediği veya bunun yeterli görülmediği hallerde yedek güçlerin "sol" fiyislerle piyasaya sürüldüğü görülüyor. Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu Üyesi Dincer Doğu'nun Kartal İlçe Kongresinde belirttiği gibi, bir zamanlar sendikalarının başında kalabilmelerinin yolunu sosyalizme küfretmekte görenler, birden "en hızlı sosyalist" kesiliyorlar.

Bursa, işçi sınıfının ekonomik hareketi ile politik hareketinin uyum içinde gelişme yolunda olduğu ve bu yüzden de burjuvazinin çeşitli düzey ve biçimlerde saldırılara sahne olan merkezlerden biri. 16 Eylül direnişinden önce Türk-İş'e bağlı gerici Metal-İş'in denediği huruç hareketi ve dökülen kan, 16 Eylül'den sonra işten çıkarmaların yoğunluğu ve çıkarılan işçilerin niteliği bunun göstergesi.

DISK'in Bursa'da kalabilmesi demek, her şeyden önce Maden-İş'in Bursa'da kalabilmesi demek. Maden-İş'in Bursa'da kalabilmesi demek, her şeyden önce önumüzdeki Nisan'da yapılacak toplu sözleşme döneminin başarıyla aşılabilmesi demek. İşçiler bunun bilincinde. Burjuvazi de, Şimdi her iki taraf da bu hedefi kendi açısından başarıyla aşabilme hazırlığı içinde. Bugün Bursa'da DISK'e gönül vermiş bütün işçiler, bütün ilericiler için mücadelenin en önde duran somut hedefi aşmak, bu dönemi başarıyla geçektir. Başarılı olunabilirse, DISK Bursa'da bir daha sökülmemek üzere kök salacak, fabrikalar sınıf mücadelesinin birer kaesi haline gelecek. Aksi olursa, mücadele büyük ölçüde gerileyecek, bu, politik gerilemeyi de getirecektir. Saffarda birlik ve dayanışma, bağımsız sınıf bilincinin yükseltilmesi, Genel Yasla açılan gediklerin süratle kapatılması, sendikacılar işçiler arasındaki ilişkilerin daha da sağlamlaştırılması yerine getirilmesi gereken görevlerdir, bir an olsun savaşılanamazlar. Maden-İş'i Bursa'ya getiren, onu kamıyla, canıyla savunan işçiler bu görevin bilin-

cindedirler. Onlar, mücadeleye başladıkları ilk günkü gibi kararlıdır. Taban kendini mücadelenin zorlu günlerine hazırlarken, tavanda, sendikann üst yönetiminde ise bir takım olumsuz gelişmeler olmaktadır ki, bunlar gözardı edilemez, olağan karşılanamaz. Mücadelenin içinde olan herkes bu gelişmeleri bilmeli, harekete zara verecek her türlü politikayı etkisiz bırakmalıdır. Sendika üst yönetiminin kendi kuyusunu kendi elleriyle kazarcasına bir tutum içine girmesi, gün geçtikçe daha ciddi durumlar ortaya çıkarmaktadır. Nitekim, son olarak Bursa Bölge Temsilcisi Selim Mahmutoğlu'nun görevinden alınması, hem de en gerekli olduğu bir dönemde bunun yapılması, içinde bulunduğumuz şartlarda sorunlara bir yenisini daha eklemekten başka bir sonuç doğurmamıştır. Tipik olduğu için bu olay üzerinde durmak gerekir.

Selim Mahmutoğlu başarılı bir sendikacı. Bütün sendikacılık hayatıyla bunu ispatlamış bir kişi. Bursa'da DISK'le, Maden-İş'le özdeşleşmiş bir isim haline gelmiş. Başarılarıyla işçilerin güvenini kazanmış. Bunun için işverenlerin nefretini kazanma şerefine erişmiş. Bursa Valisi, Genel Yas eylemleri sırasında ona "Bursa'dan ya sen gideceksin, ya ben" diyor. "Ben seçilme kaldım, sen atamayla" cevabını alıyor. Çok geçmiyor, sendika üst yönetiminin tepeden inme bir kararıyla Selim Mahmutoğlu görevinden alınıyor. İşveren cephesi şimdi daha rahat çalışıyor. Bölge temsilcisinin görevinden alınmasından hemen sonra bir işyerinde işten çıkarılan bir bayan memura "Şimdi gelsin de seni Selim Mahmutoğlu kurtarsın" diyerek bu rahatsızlıklarını pervasızca dile getiriyorlar.

İşçiler ise bu karar sert ve kesin bir tepki gösteriyorlar. Bütün işyerlerinin baştemsilcileri ve temsilcileri ortak imzalı bir dilekçe ile üst yönetimten bu kararını ve tutumunu protesto ediyorlar. Sendikacılık konusunda zir cahil, kişiliksiz ve kaypak yeni "bölge temsilcisi"ni benlemiyorlar. Ona "Şaban Karataş" adını takıyorlar. Şimdi sormak gerekir sendika yöneticilerine: Acaba bu durum kime yarar, kime zarar getirecektir?

Sendika üst yönetiminin aldığı bu karar "normal" bir hata değil. Bile bile, hesaplanarak alınmış bir karar. Üst yönetim sendikayı DISK'in amaç ve ilkelereinden sapıran, sendikayı sağa kaydıran, devrimci niteliğinden yarıyor sosyal demokratlaştırın tutumunda kaynaklanıyor. Gelişen işçi sınıfı hareketinin kendilerini aştığını hissedene sendika ağaları, sosyalizmden öcü gibi korkan versiyal demokrasinin sağ kanadı, geleceğini sosyal demokrasiye bağlamış sosyalizm hvarileri elele vermişler, gelişen hareketi örgüt içinde temizlemek için kader birliği ediyorlar. İlkesiz birlikler kuruyorlar. Anti-maoist bir çizginin temsilcileri olduklarını iddia eden Maden-İş'in yeni bölge temsilcisi ile DISK'in bölge temsilcisi, Çağdaş Metal-İş'in artığı ve maoist bir çizginin hızlı savunucusu olan İsmet Çantekin'deki sendikacıyla pekala kafa kafa verip sendika içindeki ilericileri, sosyalist işçileri temizlerenin yollarını arıyorlar.

SENDİKAL HAREKAT KIRILMIŞ DAMGASI

YÜRÜYÜŞ ün önceki sayılarında, DISK içindeki sosyalist sendika yöneticilerinin hedef alan tasfiye işlemleri üzerinde yeterince duruldu. Bu çerçevede, özellikle Sosyal-İş ve Turizm-İş'te cereyan eden olaylar biliniyor. Yeri ve sırası geldikçe, bu sendikalara ilişkin gelişmeler üzerinde yeniden durulacak. Sosyalist harekete düşmanlığı asgari müşterek olarak benimseyen "çeşitli çizgiler" in tezahurladıkları oyunlar ve bu oyunlarda başı çekenlerin nitelikleri birer birer sergilenecek.

DISK'e bağlı bir başka sendika olan Türkiye Petrol ve Kimya İşçileri Sendikası'ndaki gelişmeler, sosyalist sendikacılığın tasfiye hareketinin bir parçası olmakla birlikte, gerek işkolunun özel niteliği, gerekse sosyalizm düşmanlarının kullandıkları yöntemlerin ve kişilerin ilginçliği açısından özel bir önem taşıyor.

BURJUVAZİ VE EMPERYALİZME GÜVENCE İÇİN

Özelliklerden birincisi, işkolundaki sermayenin niteliğine ilişkin. Diğer alanlarla karşılaştırıldığında, yabancı sermayenin, özellikle kimya sanayinde büyük bir ağırlığa sahip olduğu görülüyor. Dolayısıyla bu işkolunda kurulu sendikaların dayanılmaz ve "uyuşturma" işlemleri yabancı sermaye için doğrudan doğruya bir güvence oluşturmuyor. Aynı, yabancı sermayeyi teşvik yasanın gibi.

İkinci nokta ise, stratejik öneme sahip bazı büyük işletmelerin yine bu işkolunda bulunmasına ilişkin. Örneğin rafineriler gibi. Türkiye burjuvazisi, bu alanda işi baştan sıkı tutma gereğini duyuyor. Bu gereğin bir sonucu olarak da kendi mutemem adamlarını, "ilerici" kılıklı sendika yöneticilerinin de yardımcıları ile sendikal hareketin başına geçiriyor. En somut ve burada üzerinde duracağımız örneği, ekonomik mücadele alanındaki başarılarıyla kimya sanayindeki yabancı kuruluşları irküten, rafineri alanına girmesinden büyük kuşku duyulan Kimya-İş'in (daha sonra Petrol Kimya-İş) Mehmet Kılınç ve ekibine peşkeş çekilmesi Üçüncü bir nokta daha var. O da, DISK'in aldığı birleştirme kararından sonra oluşan ve Mehmet Kılınç'ın başında bulunduğu Petkim-İş ekibine ağırlıklı olarak teslim edilen sendikadan bazı yöneticilerinin, yalnızca sosyalist yöneticileri değil, temsilciler düzeyindeki işçileri de hedef alması. Birleşmeden önce, Dinçer Doğu başkanlığında tabana yönelik bilinçli bir eğitim politikası izleyen devrimci sendika, birleşmeden sonra, yeni başkan Mehmet Kılınç ve çetesinin önüne yine bilinçli ve kararlı bir taban çıkıyor. Bu nedenle, söz konusu çetenin anti-demokratik ve Mafia yöntemlerini andıran işlemleri, sendika yöneticilerini aşış, sosyalist işçilere, yani tabana da yöneliyor. Önemli özelliklerden biri bu.

OLAYLAR NASIL GELİŞTİ?

Önce, petrol-kimya işkolundaki sendikal örgütlenmelerin gelişimine kısa bir göz atmakta yarar var. Geçtiğimiz yılın Haziran ayında daha öncelene git-tiğimizde şöyle bir tablo ile karşılaşıyoruz:

Sözü geçen işkolunda Türk-İş'e bağlı sendika, Petrol-İş. Bunun dışında, DISK'e bağlı Kimya-İş sendikası var. Kuruluşundan bu yana DISK'in içinde olan, disiplini, üyelerini eğitmesi ve ekonomik mücadeledeki başarıları ile DISK içinde ön plana çıkan bir sendika.

Bir de Mehmet Kılınç'ın başkanlığında Petkim-İş sendikası var. 1975 yılından önce DISK üyesi değil. Örgütlü bulunduğu işyerlerinin sayısı 10'u geçmiyor. Üye sayısı ise, Kimya-İş'in 10 bini aşkın üyesine karşılık, 3 bin civarında. Ancak bu sendika, Alağa, İpraş gibi önemli rafinerilerde örgütlü bulunuyor.

Aynı işkolundaki sendikal rekabete son verilip, sendikal düzeyde bitinliğin sağlanması gerçekten ulaşılmaması gereken bir hedef. Bu nedenle, Petkim-İş ile Kimya-İş'in birleşmeleri gündeme geliyor. Ama ne var ki, bugün DISK Genel Başkanvekilli durumunda olan Mehmet Kılınç, sirekli olarak "böyle bir birleşme gerçekleşebilmesi için Kimya-İş'in DISK'ten çıkması gerektiğini" vurguluyor.

1974 yılının başlarında, CHP iktidarı ile birlikte bu kez Mehmet Kılınç'ın birleşmeden yana tavır aldığı görülüyor. Üstelik "Kimya-İş'in DISK'ten ayrılması" şartını koşmadan. CHP iktidarı ile birlikte Mehmet Kılınç'ın DISK düşmanlığının sona erdiği görülüyor. Mehmet Kılınç artık DISK içinde birleşmeden yana olduğunu söylüyor. Bitin bunlara rağmen, birleşmenin gerçekleşmesi yine Kılınç'ın girişimleri ile

bir süre askıda kalıyor. Örneğin, Kılınç'ın "olur" u Mart ayında gerçekleşmesine rağmen protokol ancak 5 ay sonra imzalanabiliyor. Kılınç, gerekçe olarak, "bazı işyerlerinde yetki döneminin gelmesini" gösteriyor. Kılınç'a göre, "önce yetki alıp sonra DISK üyesi olmak daha yerinde"dir. Ancak, 1974 Ağustosunda imzalanan protokole rağmen Kılınç, işi savsaklamaya devam ediyor. Çünkü imzalanan Protokole göre, Genel Başkanlığı olan taraf, Yürütme Kurulunda 2 üye ile, 3'e 2 azınlıkta kalacaktır. Oysa Kılınç hem Genel Başkanlığı hem de yürütme kurulunda çoğunluğu istemektedir! Kılınç'ın savsaklaması, kendisine yapılan "uyanlar" ve "ileride daha olumlu koşulların oluşabileceği" sinyallerden kaynaklanmaktadır.

DISK ÜST YÖNETİMİ GAZABA GELİYOR

Bu sırada olayların gelişimini etkileyen bir başka unsur ortaya çıkıyor. Bu, bir işyeri sendikası. Adı, Petrokimya-İş. Daha önce işveren güdümünde bir işyeri sendikası olarak kurdukları. İzmit Petkim iş-

Kılınç ve Ekibinin Büyük Korkusu

yerinde örgütlü. Ancak daha sonraları, işçi sınıfı içinde birikimin Petkim'de de gelişmesi sonucunda ilerici sendikacıların eline geçiyor. Genel Başkan Yılmaz Özdemir'in başkanlığındaki ekip, sendikayı ilerici sendikal mücadele içinde tutarlı bir çizgiye getiriyorlar.

Böylece, Dinçer Doğu'nun başkanlığındaki Kimya-İş sendikası ile, Mehmet Kılınç'ın başkanlığındaki Petkim-İş arasındaki ilişkilere, bir de Yılmaz Özdemir başkanlığındaki Petrokimya-İş boyutu ekleniyor. Kemal Türker'in özel gayretleri ile "Petrokimya-İş'in" artık DISK'i "şereflendirmiş" bulunan Mehmet Kılınç'ın sendikasına katılması isteniyor. Bunun sağlanabilmesi için, çeşitli yollar deniyor. Örneğin, Petrokimya-İş "ancak Kimya-İş sendikasına katılma koşulu ile DISK'e alınacaktır." Bu ön şartla bir de protokol imzalatılıyor. Üç sendikanın birleşmesi önüne dikkate alınmıyor.

Petrokimya-İş'in genel kurulunda olaylar hiç de DISK üst yönetiminin istediği biçimde gelişmiyor. Genel Kurul delegeleri "tabanın söz ve karar sahibi" olması ilkesinin ışığında, Petkim-İş'e değil, Kimya-İş'e katılma kararı alıyor. Üstelik hiçbir "koşul" a, yazılı protokole gerek duymadan.

Petrokimya-İş genel kurulunun bu kararı, DISK üst yönetimini gazaba getiriyor. Olacak iş mi? Tasfiye edilmesi planlanan bir sendika, hem de "tabanın söz ve karar ile" güçlü bir işyeri sendikası ile takviye oluyor.

DISK üst yönetiminin ilahları, gazaplarını hemen belli ediyorlar. "Tabanın söz ve kararına" karşı "tavannın söz ve kararı ile" birleşen sendikaların genel

başkanları, Dinçer Doğu ve Yılmaz Özdemir ile genel kurula başkanlık eden Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı Özcan Kesgeç, çeşitli cezalar çarptırıyorlar. Ancak, bunların ötesinde yapacak pek birşey yoktur DISK üst yönetimi için. Yalnız, böylelikle, Petkim-İş'te ertelenmiş düşümlen madde bir miktar daha katılmış oluyor.

YERİNE GÖRE DISİPLİN

Artık yeni bir sendika vardır: Petrol Kimya-İş. Bundan sonra, DISK komisyonunun aldığı karar uyarınca, birleşme çalışmaları sürdürülüyor. Ancak birleşme çalışmaları sürerken cereyan eden başka ilginç olaylar da var.

Birleşme kararına rağmen, Mehmet Kılınç'ın Petkim-İş'i, aynı Konfederasyona'a bağlı olan ve bir süre sonra birleşeceği Petrol Kimya-İş'e karşı düşmanca bir tutum izliyor. Mehmet Kılınç'ın yayın organları bildiri ve duyurularındaki çirkeflik tek hedef olarak Petrol Kimya-İş'i seçiyor. Örneklere çok çeşitli.

Mehmet Kılınç'ın feshettiği Petkim-İş İzmit Şubesi'nin yeniden kurulabilmesi için gerekli müteşebbis heyetin üyeleri arasında Petrol Kimya-İş sendikasının üyeleri de gösteriliyor. Bununla, Mehmet Kılınç'ın, birleştirme kararını aynı konfederasyon içinde yeri olmaması gereken diğer sendikadan tabanı bölme olanağı biçiminde yorumladığı ortaya çıkıyor! Mehmet Kılınç'ın bu tip bölücü yöntemleri DISK üst yönetiminden hiç bir tepki gelmiyor. Mehmet Kılınç'ın diğer uygulamalarına da hiçbir tepki gelmemesi gibi.

Diğer bir örnek, Petkim işyerinde Mehmet Kılınç tarafından yayınlanan bir bildiri. Bu bildiri, boy hedefi yine Petrol Kimya-İş sendikası ve onun yöneticileri. Bildirinin bir bölümünde Petro Kimya-İş "işçilerin paraları ile Türkiye İşçi Partisi'nin ve Genel Başkanı Behice Boran'ın seçim masraflarını finanse etmek" le suçlanıyor.

Mehmet Kılınç ve çetesinin, DISK içindeki bir başka sendikayı, üstelik de bir süre sonra birleşeceği bir sendikayı hedef alan bu asılsız ithamlatma, tabandaki işçilerle birlikte Petrol Kimya-İş yöneticilerinin de tepkisini çekiyor. Sendika hesaplarının denetlenebilmesi için DISK'ten görevli isteniyor. Gelen denetçiler (belki de üzülerek) Petro Kimya-İş'in hesaplarında en küçük bir eksiklik ya da açık bulamıyorlar. Bulamıyorlar ama her nedense DISK üst yönetiminin mali hesap denetiminde gösterdiği titizlik, konfederasyon içi disiplin denetiminde hiç görülüyor. Bu nedenle, Kılınç'ın işçileri bölmeye ve son tahlilde DISK'i yıpratmaya yarayan bu girişimleri sessiz geçirtiliyor.

Bundan sonra ortada kalan iki sendikadan, Petrol Kimya-İş ile Petkim-İş'in birleştirilmesi için bir komisyon kuruluyor. Ancak kurulan bu komisyon, güç dengeleri karşısında Petkim-İş'e peşkeş çekme işleminin güçlüğünü görünce, DISK Yürütme Kurulu tarafından tasfiye ediliyor. Bunun üzerine DISK üst yönetimi komisyonun kaldırıldığını bildiren yazısında, Petrol Kimya-İş'in Petkim-İş'e katılmasını "tavsiye" ediyor. Petrol Kimya-İş, haklı olarak birleşecekleri sendikadan mali durumunu, üye durumunu öğrenmek istiyor. Petkim-İş'ten cevap geliyor. DISK yönetimi, ihraç ve ceza işlemlerinde gösterdiği "disiplini" bir sendikadan üyesi sayısının niteliği yere ulaşmasını sağladama gösteriyor. Kılınç ve sendikası söz konusu olduğunda, DISK üst yönetiminin her basireti bağlanıyor.

KARA DÜŞÜNCELERDEN KARA UYGULAMALARA

Bu tür sayısız örnek var. Ancak bitin bunlara karşılık, Petrol Kimya-İş yöneticileri ve bu sendikadan bilinçli tabanı, DISK'in aldığı birleşme kararına uyararak, düşürülme istediği tuzağa düşmüyorlar. Petrol Kimya-İş ile Petkim-İş, geçtiğimiz Haziran ayı içinde yaptıkları genel kurullarında birleşme kararını alıyorlar.

ETTE BURJUVAZİNİN

Mehmet Kılınç: Türkiye'nin yanından DİSK Genel Başkanvekilliğine...

YÜRÜYÜŞ, bu birleşme üzerine şu değerlendirmeyi yaptı:

"Şimdi sosyalistler diğerleri ile başbaşa, karşı karşıya. Hem de aynı sendikal örgütün çatısı altında. Doğu'nun, Özdemir'lerin bıraktığı sağlam miras, sosyalizm dışı unsurları, omurgasızları kara kara düşündürüyor."

Yürüyüş, sayı 63, 22 Haziran 1976

Kara kara düşünenler, karadüşüncelerinin ürününe sergilemekte gecikmediler. Birleşmeden bu yana, Mehmet Kılınç ve çetenesinin DİSK komisyonunca alınan karar uyarınca 1 oy fazlası ile ağırlıkta bulundukları Yürütme ve Onur kurulları, sosyalist, ilerici sendikaların ve onları da aşarak sosyalist ilericiler işçileri tasfiye etmek için çalıştı. "Doğu'nun ve Özdemir'lerin bıraktıkları sağlam miras" Kılınç ve çetenesini, temsilcileri düzeyindeki işçileri de boy hedefi almaya zorladı.

Çarpıtmalar, yeni sendikanın adını bile kapsamına aldı. Birleşmeden sonra "Türkiye Petrol ve Kimya İşçileri Sendikası" adını alan sendika, DİSK üst yöneticileri arasında genellikle rastlanan mülkiyet düşkünlüğünün doğal bir sonucu olsa gerek, Mehmet Kılınç'ın eski sendikasının adıyla, yani "Petkim-İş" olarak kamuoyuna, basına duyurulmaya çalışıldı. Sendika gazetesi de kasıtlı olarak "Petkim-İş" adı ile çıkması devam etti.

Birleşmenin ve Kılınç çoğunluğunun somut ürünü önce, işçiler arasında görülmeye başladı. Kılınç ve çetesi için, birleştikleri sendika bir başka "bela" daha getinmişti. Birleşmeden önce Petrol Kimya-İş'in işyerlerinde başlatılan Marshall, Evma ve Hektaş grevleri halen sürüyordu. Antalya Pil Fabrikası dışında grevlerle, üstelik de tabanın kendisine karşı olduğunu bildiği ve eğitim çalışmaları yapılan grevlerle arası pek hoş olmayan Kılınç, bu grevlere karşı tavır aldı. Kılınç'a göre bu grevler "yeni yönetimi yıpratmak için kasten çıkarılmıştı."

Birleşmeden sonra hemen girilen "personel temizliği" de tabandaki huzursuzlukların artmasında büyük rol oynuyor. İstanbul Şubesinde çalışan 15 personelin işten atılması, sendikadan özellikle grevdeki işçilerle olan ilişkilerine büyük darbe vuruyor. Eğitim çalışmaları duruyor. Grevdeki işçilere yapılan ödemelerde aksaklık ve gecikmeler ortaya çıkıyor. Bazı işyerlerinde grevci işçilere ödeme yapılmıyor.

GREV KIRICISI SENDİKA BAŞKANI

Kılınç ve ekibi, bu tepkiler karşısında, tek silah olan tasfiye işlemine başvuruyor. Kılınç, arzulan

ğı tasfiyeleri gerçekleştirilebilmek için bir grev kırıcılığından bile çekinmiyor. Marshall grevi sürenken, grev komitesini kaldırıyor. Grev ödenekleri geciktiriyor işçilerin tepkilerini dile getiren işyeri Baştemsilcisi ve Genel Yönetim Kurulu üyesi Ali Özgülü ihraç istemi ile Onur Kurulu'na sevk ediyor. Diğer bölgelerdeki işçilerin tepkilerini dile getiren Atilla Büyükfırat da aynı istemle Onur Kurulu'na sevk ediyor. Örgütlenme çalışmaları için Ankara dışında bulunan Genel Yönetim Kurulu Üyesi Ali Tügen ise, "kendiliğinden istifa etmiş" sayılıyor. Bir müddet sonra da Onur Kuruluna sevk kararı alınıyor.

Tüzüğü zorlayarak, kurulları çalışmaz hale getiren ve "tek adam" olmak isteyen Kılınç'ın bu girişimleri karşısında tabandan gelen tepkilere bir örnek, Marshall ve Roche işçilerinin davranışı. Marshall ve Roche işçileri, DİSK üst yönetimine hitaben yazdıkları ve toplu imzalıları taşıyan bir yazıda, söz konusu uygulamaları eleştiriyorlar. Örneğin, Birleştirme Komisyonu tarafından tüzüğe eklenen "Üyelerin Onur Kuruluna sevk edilebilmesi için Genel Yönetim Kurulu'ndan onay alınması" hükmü hatırlatılıyor. Oysa Kılınç ve çetesi, tüzüğü açıkça ihlal ederek, köprüyü doğrudan doğruya kendilerinin çoğunlukta oldukları Yürütme Kurulu ile Onur Kurulu arasında kurmuşlardı.

DİSK üst yönetimi için, işçileri ve kendi tüzüğüne açıkça karşıya almak gerçekten güçtür. Zevahir başka türlü de kurtarılabılır. Bunun üzerine DİSK üst yönetimi, Ali Özgülü, Atilla Büyükfırat ve Ali Tügen için "Onur Kurulu'na ihraç istemlerinin durdurulması" kararı alıyor.

Ancak Mehmet Kılınç, buna da uymuyor. Bir Konfederasyonun Genel Başkanı Vekili olarak, aynı konfederasyon tarafından alınan bir karar uygulamaya koymuyor. Dinlemiyor. "İşçi sınıfının disiplinini" DİSK'in üst kademe yönetiminde işte böyle gerçekleştiriliyor (!)

"BEN YAPTIM OLDU"

Tabanın ve yönetim kademelerindeki muhalefetin bilinçli direnişi karşısında kara düşünceleri daha da kararar Mehmet Kılınç'ın uymadıkları arasında, mahkeme kararları da var. Onur Kurulu'na sevk işlemleri sırasında tüzüğü açıkça çiğnenmesi sonucunda, Mahkeme tarafından verilen ve bir iera memuru tarafından uygulaması sağlanmaya çalışılan tedbir kararı da Mehmet Kılınç tarafından dinlenmiyor. Kılınç, mahkeme tarafından alınan karara rağmen, usulsüz bir biçimde Onur Kurulu'na sevk edilen üç kişinin Genel

Yönetim Kurulu toplantılarına alınmamasında direniyor. Karşı taraf da direnince bu kez "toplantıyı ertelediğini" söyleyerek işin içinden çıkmaya çalışıyor.

Kılınç'ın "erteleme kararı"ndan sonra yeniden toplanan Genel Yönetim Kurulunda mahkeme kararları yine uygulanmıyor. Bir yürütme ve iki Genel Yönetim Kurulu üyesi toplantıya sokulmuyor. Bunun üzerine Yürütme Kurulu ile birlikte 21 kişiden oluşan Genel Yönetim Kurulu'nun 11 üyesi toplantıya katılmıyor. Çoğunluk bulunmamasına rağmen, yine tüzüğü açık bir şekilde ihlali ile yedekler çağrılarak "toplantı yapıyor." Bu toplantı yeni bir kıyım olayını başlangıcı oluyor. Daha önce Yürütme Kurulu tarafından zaten Onur Kurulu'na sevk edilen Sendikamızın Genel Başkan Vekili Mehmet Atay, bu kez Kılınç'ın istediği biçimde oluşan Genel Yönetim Kurulu tarafından "tüzüğe aykırı davranış" suçundan kesin ihraç istemi ile yine Onur Kurulu'na veriliyor. Üstelik Onur Kurulu kararına kadar "Mehmet Atay'ın sendika ile ilişkisi de kesilecek"tir.

OTURUP DÜŞÜNMEK GEREK

Bütün bunlardan sonra oturup düşünmek gerek. Bir sendika yönetimi ki, "grevi beni yıpratmak için çıkardılar" gerekçesiyle grevdeki işçilerine ödeme yapmıyor.

Bir sendika yönetimi ki, tüzükte yer almayan bir adı, sendikamızın adı olarak sürekli kullanıyor.

Bir sendika yönetimi ki, Konfederasyonun aldığı kararları, Mahkeme kararlarını, dinlemiyor.

Bir sendika yönetimi ki, işine yarayacak temsilcilerin seçilmesi umudu ile bazı işyerlerinde temsilciliği seçimi karar alıyor. Seçimler sonucunda, istemediği kişiler işbaşına geldiğinde, diğer temsilcilerden vazgeçiyor.

Bir sendika yönetimi ki, Marshall'da ycnilenen temsilcilerinde yüzde yüze yakın bir çoğunlukla eski temsilciler işbaşına geldiğinde bu sendikamızın İzzet Şube Başkanı "ben bunları atamam" diye direnebiliyor. Ve bu yönetici işçilerin tepkisinden "atamak istemediği" seçilmiş temsilcilerin müdahalesi ile kurtulabiliyor.

Bir sendika yönetimi ki, antidemokratik ve tüzüğe aykırı uygulamaları konusunda bir araya gelip konuşan çeşitli işyeri temsilcilerini karşısına alıyor: "Sendika yönetiminden habersiz toplantı yapmak" gibi bir gerekçe sonucunda Gripin ve Roche'deki temsilcileri kaldırıyor. Bu işyerlerinin ve Marshall'ın temsilcisi kalmasını tercih edebiliyor kendi çıkarları için.

PETROL-KİMYA İŞKOLUNDA KUTSAL İTTİFAK

Ve yine oturup düşünmek gerek:

Bir konfederasyon ki, kendi aldığı kararları genel başkan vekiline uygulamıyor.

Bir konfederasyon ki, aldığı kararları uygulamayan, mahkeme kararlarını dinlemeyen sendika yöneticilerinden dördünü, biri genel başkan vekili, diğer üçü ise DİSK yönetim kurulu üyeleri olarak kendi yönetiminde barındırıyor.

Bir konfederasyon ki, kendisine bağlı işyerlerinin temsilcisi kalmasını, grevdeki işçilere ödeme ve eğitim yapılmasına, bir bağlı sendikamızın tüzükte olmayan bir ismi kullanmasına göz yumabiliyor.

Ancak, çok da uzun boylu düşünmeye gerek yok. DİSK'in en üst yöneticisinin, direnişleri sonra "bela" unsurları olarak yaklaşıldığı işçiler gibi, Genel Başkanvekilli Kılınç'ın kendi sendikasında da böyle çok "bela" var. Bu "bela"nın tasfiyesi için ortak ve danişıklı bir yöntem izleniyor. Kimya-İş'in bıraktığı sağlam miras, bu tasfiyenin "usturuplu" yollarla gerçekleştirilebilmesine izin veriliyor. Ancak, Petrol-Kimya İşçileri Sendikasında uygulanan cinsten cinsten teminler geçerli olabileceği düşünülüyor. Yönteme göre adam buluncu, Doğrusu, bu yöntemlerin uygulanabilmesi için Mehmet Kılınç gibi birisi az bulunurdu. Şimdi sosyalistleri tasfiye hareketünün Petrol-Kimya cephesi "istisnai kişiliği" sahip bir patron ve çetesi tarafından yürütülmek isteniyor.

Olay, özünde aynı. Yalnızca, Büyük Burjuvazi-DİSK üst yönetimi - CHP çengeli, petrol kimya işkolunda çok daha açık bir biçimde görülüyor.

CAM SANAYİNİN GÜÇLÜ SENDİKASI HÜR CAM-İŞ DE TAHRİP EDİLİYOR

DİSK'e bağlı Hür Cam-İş Sendikası, cam sanayinde hızla gelişen bir sendika. Özellikle 1 Ocak 1976 tarihinde başlanan toplu sözleşme döneminde, Hür Cam-İş, Türk-İş'e bağlı Kristal-İş'i Paşabağçe dışında bütün fabrikalardan söküp attı. Gücünü, İstanbul bölgesi dışında da kanıtlayan Hür Cam-İş, Mersin'de kurulu olan Anadolu Cam Sanayinde de işçileri bünyesine aldı.

Ancak bütün bu gelişmeler, cam sanayinde tekel durumunda olan işveren korkutuyordu. İşverenin ilk başvurduğu merci, Türk-İş'e bağlı Kristal-İş oldu. Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları İşverenleri ile Kristal-İş anlaşarak, işkolu düzeyinde bir toplu sözleşme imzalandı. Bu sözleşme, bütün işyerleri için geçerli idi. Cam sanayinde işçilerin gerçek örgütü Hür Cam-İş ise, toplu sözleşme görüşmelerinde burjuvazinin bilinçli politikası ile yoksullaşır oldu. İşveren amacı açıktı: Hür Cam-İş'e görüşmelerini sürdüremeye devam etmekte ve Kristal-İş'e imzalanmış sözleşmeyi bir orta-olmak kullanıp işçilerin Hür Cam-İş'ten Kristal-İş'e geçmelerini sağlamak.

Hür Cam-İş'in bilinçli işçileri bu olaya gelmediler. Sonrakı, artık ekonomik boyutları aşmış, DİSK'e bağlı bir sendikadan cam sanayinde tutunabilmesi sorun haline gelmişti. İşçiler, bunu bile bile çeşitli işyerlerinde greve çıktılar. Toplam 4 bin cam işçisi greve idi.

DİSK ÜST YÖNETİMİNİN TUTUMU

İşçiler, greve giderken sendikalarının yeterli mali güce sahip olmadığını biliyorlardı. Ama "arkalarında DİSK vardı" DİSK yönetiminden beklidikleri, sorun DİSK açısından taşıdığı önemi kavramaları ve cam sanayinde "DİSK'in sesi"ni sürdüklükleri için kendilerine destek olmasaydı,

SÖZLEŞME İMZALANIYOR

İşçiler büyük bir azimle direndiler. DİSK'ten hiçbir destek göremeyen Hür Cam-İş yöneticileri, işverenin Kristal-İş'e imzalandığı sözleşmeden bir iki madde farklı bir sözleşmeyi imzalamayı kabul ettiler. Ancak grevci işçiler inşaa yapmaya razı olmuylardı.

Sonra, Bakanlar Kurulu'nun, Holding'e bağlı bütün işyerlerindeki grevleri erteleme kararına üzerine sözleşme imzalandı. Bu sözleşme, küçük birkaç farklılık dışında bütünüyle Türk-İş'e bağlı sendika ile imzalanan sözleşmenin eşi idi.

KIZARMAYAN YUZ

Aynı günlerde, işçi temsilcilerinden ve grev komitesi üyelerinden oluşan bir grup işçi, DİSK Genel Merkezi'ne geldi. Karşlarına Aydın Meriç adlı görevli çıktı. Aydın Meriç, işçilerin yönelttikleri şikayetleri şöyle cevapladı:

"Hür Cam-İş yöneticileri TIP'lidir. Bu işe parti işlerini karıştırıyorlar. Grevlerden bizim habersiz yoktu. Sendika, mali yardım istediğini bize bildirdi. Çünkü yöneticilerin DİSK'i bölmek isteyen TIP'lilerdir."

Evet, Aydın Meriç adlı görevli böyle dedi. İşveren de aynısını söylüyordu. İşverene göre de "grevi yürütenler aşırı solcu, TIP'li komünistler"di. Oysa o dönemde, Hür Cam-İş Sendikasının 5 kişilik genel yürütme kurulunda yalnızca 1 kişi TIP üyesi bulunuyordu.

Ancak Aydın Meriç gibi mayası yalanla doğrulmuş kişiler için bunlar hiç önemli değildi. Önemli olan, yalanla kafa karıştırılabilmektir. Hür Cam-İş Sendikası yöneticilerinin, yardım için DİSK'e yazdıkları yazılar ortada iken "Kendilerinden yardım istemediğini" alışkanlıktan olacak artık kızarmayan yüzü ile söyleyebiliyordu.

Oylama sonucunda Dinçer Doğu 60 delege den 40'ının oyunu alırken, "Türklerin sesi" Burhan Şahin 13 oy alabildi. Hızlı TSP'çilik ve hızlı Doktorculuktan sonra, aradığı doktoru DİSK üst yönetiminde bulan Burhan Şahin, ne çare ki aradığını genel kurulda bulamıyordu.

ÜST KATTAKI KERAMET

Evet, genel kurul Merter'deki DİSK binasının en üst katında yapıyordu. Hiç kuşkusuz bundan murat edilen, genel kurul salonunun havadar olması değildi. Çünkü genel kurulun yapıldığı salonun alt katında DİSK merkezi bulunuyordu. DİSK üst yönetimi burayı boşuna seçmemişti. Gerekli kulisleri ve gerekli müdahaleleri, ancak alt kattan zamanında yapabiliirdi. DİSK üst yönetimi, "tabanın söz ve karar sahibi olma" ilkesini, genel kurullar sırasında, "alt katın söz ve karar sahibi olması" biçiminde yorumluyordu.

Böyle yorumladığı hemen ortaya çıktı Genel Başkan seçilen Feridun Ertuç Hür Cam-İş Genel Sekreterliği için göstereceği adaylar konusunda delegelere söz vermişti. Bir başka deyişle, sendikanın yürütme kurulu kadrosunu saptaması ve böylece delegelerin desteğini alarak genel başkanlığa seçilmişti.

Genel Başkan, alt katta, verdiği sözden caydı. Ya da caydırıldı. Alt katta karargah kuran ekip, başta Burhan Şahin, yardımcıları İsmail Keresteci ve DİSK'in bu tip işlerinde uzmanlaşan uzmanları Sıtkı Coşkun ve Bingöl Erdumlu sık sık genel başkan alt katta arak kendisi ile görüşüyor. DİSK üst yönetiminin ve uzmanların, sosyalistleri DİSK'ten atabilecek için bir de bu tip yöntemlere başvuracakları bu olayla iyiden iyiye açığa çıktı.

GENEL BAŞKAN NELER SOYLUYOR?

Genel Başkan, bütün bu gelişmeler sonucunda, söz verdiği adayları göstermedi genel sekreterlik için. Ancak gösterdiği adaylar da delegelerden gerekli çoğunluğu sağlayamadılar. Genel Kurul, bu noktada "tıkanmış".

Genel Başkan Feridun Ertuç, tutumunun nedeni kendisine sorulduğunda şu cevabı veriyordu:

"Yeni isimleri tehdit altında önerdim Beni aşağıda, DİSK'e tehdit ettiler."

Daha sonra, genel sekreter adayları arasında önerilmesi gereken Osman Eravcı'ya ise sunları söylüyordu:

"Aşağıda DİSK yöneticilerine seni aday göstereceğimi söyledim. Tabanın büyük çoğunluğunu seni desteklediğini söyledim. Ancak DİSK yöneticileri, Osman Eravcı TIP'lidir, onu göstermeyeceksin. Onu aday gösterme de kimi gösterişen göster dediler."

Delegeler ve genel başkan ile DİSK'çilerin sürdürdükleri bu tip kulisler, salonda bulunan bütün delegelerin dikkatini çekti. Salonda bulunan ve "Hiç bir siyasi partiye üye olmayan" delegeler tepkilerini şöyle dile getirdiler:

"Grev yerine uğramayan, grevde bize yardım etmeyen DİSK yöneticileri için işlerimiz bu kadar karışıyorlar? Neden delegeler aşağıya çekiliyor?"

ACIL YARDIM AVUKATI

Yukarıda sözü edilen "tıkanma" üzerine ve genel kurul için yapılan süre dolduğundan, kongre bir hafta sonra 21 Kasım'a ertelendi.

Ancak bu arada ilçin bir gözlem üye

rinde durmakta yarar var. Alt katta, DİSK'in kulis uzmanları ile birlikte bir avukat da sürekli olarak bekletiliyordu. Bu avukatın görevi, acil danışman olarak kongrenin gidişatı hakkında kulis uzmanlarına mütalaa vermekti. 16 Eylül direniş sırasında, işten çıkarılan işçiler için bir tek avukatını, bırakın işçileri, normal mesai saatlerinde bile çağırılmayan DİSK üst yönetimi, Hür Cam-İş genel kurulu için böyle "mukayyet olucu" bir avukatı geç saatlere kadar bekletiliyordu.

BİR HAFTA SONRA

Bir hafta içinde, DİSK'in uzmanları ve Burhan Şahin, boş durmadı. DİSK'in arabaları ile delegelerin evleri "ziyaret edildi". Gebeze'ye kadar uzandı. Delegelere söyledikleri ise hep aynı terane idi. Hep TIP'ten söz ediyorlardı. DİSK'in uzmanlarına göre TIP, AP'li, MSP'li işçiler için çok iyi bir "umacı" idi. DİSK'in uzmanları sosyalizm düşmanlığı işte böyle yapıyorlardı. 4 bin Hür Cam-İş işçisi greve iken, Hür Cam-İş yöneticilerinin grevdeki işyerlerinin adreslerini de vererek yaptıkları yardım dilekçelerine cevap bile vermemeyen DİSK üst yönetimi, sırası geldiğinde, uzmanlarını arabalara bindirip delegelerin evlerine salmasını biliyordu.

Aradan geçen bir hafta içinde DİSK üst yönetimi yeni bir genel sekreter adayını buldu: Bu, daha önce "bir daha sendikacılıkla uğraşmayacağım" dair işverene söz veren ve özellikle Topkapı işçilerinin çok iyi "tandığı" Fehim Hisar adlı bir CHP'li idi.

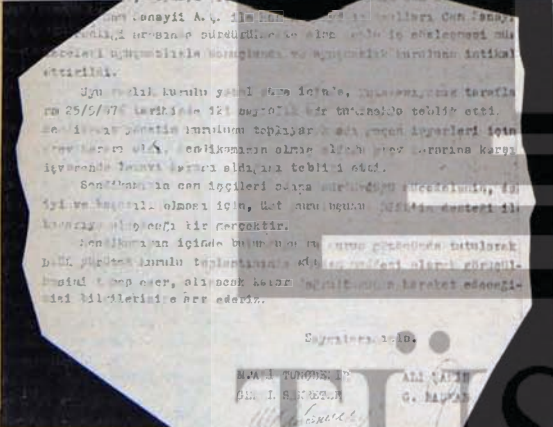
Ancak DİSK üst yönetiminin yoktan var ettiği bu genel sekreter adayı da delegelerden yeterli oyu alamadı. Bunun üzerine, sendika tüzüğü açıkça çinlenerek 6. tur oylamaya geçildi. Oysa tüzük, 3 tur oylamadan fazlasına izin vermiyordu. Üstelik, aynı tüzüğe göre, genel başkan gösterdiği aday 3 turda da seçilemeyip genel başkanın aynı adaya ısrar etmesi halinde, genel başkanın istifa etmesi sayılması gerekiyordu.

Tüzüğün bu açık hükümlerinin uygulanıp uygulanmaması konusunda divandın anlaşmazlık çıktı. Dinçer Doğu dışındaki üyeleri yine DİSK uzmanları tarafından ziyaret edilen divan, tüzüğün ihlafine göz yumma kararında idi. Dinçer Doğu, bunun üzerine Divan Başkanlığından ayrıldı. Yerine, delegelerin büyük çoğunluğu dışında iken ve bir oldu bitti eğilide Ali Şahin seçildi.

Genel Sekreterlik için 7. tur oylamaya da geçildi. Ancak, DİSK uzmanlarının bütün çabaları boşa çıkıyordu. Genel sekreter adayı yine gerekli oyu toplayamadı. Artık o da baktı ki bu işten. Ne de olsa derleme aday idi. Çekti gitti kongre salonundan.

Artık geceyarısı oluyordu ve genel kurul tam bir cürcunaya dönmüştü. DİSK uzmanları, delegelerin kongreyi terk etmelerini bekliyordu. Delegelerin büyük bir bölümü ertesi gün işbaşı yapmak durumundaydılar. Kapan delegeler de "Kongre bir ay sonra ertelemek ve divan heyeti sendikamın yönetimini DİSK'e devredecek" şeklinde tehdit ediliyordu. Delege bulunur ne demek olduğunu bildiklerinden, şiddetle karşı çıkıyorlardı.

Nihayet istenilen sonuç sağlandı. Ama ne şekilde? DİSK üst yönetiminin daha önce yayınladığı bir bildiride açıkça hedef alınan bir grupla bile anlaşmak zorunda kaldı DİSK'in uzmanları. Yürütme Kurulu'na 3 "DİSK'in adayı" ve 2 de daha önce saldıran grupları kişi grevcekti. Uzun süredir ortalıkta görülen

Aydın Meriç, "Bizden Yardım İsteyen Olmadı" diyor ama...

OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL

Sözleşme sonrasında Hür Cam-İş'te, olağanüstü genel kurula gitme eğilimi ağırlık kazandı. Genel Yürütme Kurulu da bu eğilime paralel olarak olağanüstü genel kurula gitme kararını aldı.

Genel Kurul, Merter'deki DİSK binasının en üst katında toplandı. Kongre başkanlığı için iki aday vardı: Petrol Kimya-İş Sendikası Eski Başkan Dinçer Doğu ve "DİSK'in adayı" Burhan Şahin

Ama DİSK'ten hiçbir destek gelmedi. DİSK üst yönetimi, mali destek bir yana basına grevleri destekleyen bir demec bile veremeken kaçındı. Anlaşılan, DİSK üst yönetimi "paran kadar gev yap" anlayışına iyiden iyiye kapılmıştı.

İşçilerin grevlerinde eğitim istedikleri, yine DİSK üst yönetimi tarafından kulak aradı edildi. Hür Cam-İş yöneticilerinin, destek için DİSK'e yazdıkları bütün yazılar cevapsız kaldı. İşçiler DİSK'in bu kayıtsızlığını bir türlü anlamıyorlardı.

divan yerini aldı ve "en yeni" genel sekreter adayı, bu kez yeterli oyu toplayarak seçildi.

DİĞER SEÇİMLER

Daha sonra genel saymanlık seçimine geçildi. Bu görevi, Topkapı Şişe Cam temsilcisi ve TTP üyesi Osman Eravcı aday oldu. Eravcı karşısındaki adaydan daha çok oy alarak seçildi. Kaymanlık da bunun üzerine koptu.

DİSK'in uzmanları ter ter tepiniyordu. Kavga çıktı, sandelyeler havada uçtu. Divan heyeti yine yok olmuştu ortaklıkta. Eravcı kürsüye çıktı. Kongrenin bilmesi gerektiğini, geçen haftaki ertelenmeden sonra bütün fabrikalarda istifalardan başladığını belirtirken, seçildiği görevden ayrıldığını açıkladı.

En son, Örgütlenme Sekreterliği seçimine geçildi. Ama ne olmuştu? Bu seçimlerde de sendikadan eski genel saymanı ve TTP üyesi Hüseyin Çakır aday olmuş ve yine en çok oy alarak yürütme kuruluna seçilmişti. Bunun üzerine kongre yine durduruldu. "Kemal Türkler'in sesi" Burhan Şahir açıkça, seçilmiş bir üyenin "istifa etmesi gerektiğini" söylüyordu.

İmdada divan yetiştirdi. 1 saat ara verdi. Bu bir saatlik aradan sonra kongrenin yasal süresinin dolmasına 20 dakika kalmıyordu. Arada, DİSK uzmanları "kongreyi bitirmeyeceklerini ve yönetimi DİSK'e devredeceklerini" söylüyorlardı.

Ara tamamlanıp kongreye yeniden başlandığında, divana verilen bir önerge ile Osman Eravcı ve Hüseyin Çakır'ın seçimlerinin yenilenmesi isteniyordu! Oysa seçmelerin yenilenmesi için hiçbir neden yoktu. Seçimler usulüne uygun olarak yapılmıştı. Oylama sonucunda seçimlerin yenilenmesine karar verildi. Bunun üzerine çok sayıda delega kongreyi terketti. Geri kalan seçimler de böylece "tamamlandı".

NE KAZANDILAR

Görünüşe bakılırsa DİSK üst yönetimi "kongreyi almış" oldu. DİSK üst yönetimi bu tür kongre alma yöntemini artık bir alışkanlık haline getirdi. Çünkü ne kendisinin de ne beslediği uzmanların yetenekleri, başka türülüsüne olanak tanımıyor. Burhan Şahin, Bingöl Erdumlu, Sıkı Çoğun gibi kişilerle DİSK'in yapabileceği, ancak bu

Yalnız dikkati çeken bir nokta daha

var: DİSK üst yönetimi kazandıkça, DİSK kaybediyor. DİSK üst yönetimi, bu tür yönetimlerle kongre kazandıkça tabandaki güven ve inanç sarsılıyor. Kendi varlıkları ile ancak cürümleri kadar yer yakabilecek kişiler, DİSK'teki görevleri sonucunda Türkiye'de lerici sendikal harekette de büyük darbeler indirebiliyorlar.

Örnekler sıklaşmaya başladı. Kongre sonuçlanıp işçiler işbaşı yapıyorlar. Topkapı Şişe ve Cam Fabrikası işçileri şöyle bir duruma karşılaşıyorlar: İşveren; evet işveren, Topkapı'lı delegelerden 7. turdaki adaya oy vermedikleri için hesap soruyor. Evet, Türkiye'nin en büyük tekellerinden biri olan Şişe ve Cam işvereni, DİSK'in adayına oy vermedikleri için işçilerinden hesap soruyor.

İşçiler bunu değerlendirmiyor mu? DİSK üst yönetimideğerlendirmediklerini mi sanıyor? Kazanırken güçlettiklerini, bu gibi olaylar sonucunda anlamıyorlar mı?

Büyük burjuvazi-CHP-DİSK üst yönetimi işbirliği, böyle pratik örnekler sergiledikçe, işçiler olup bitenleri daha açık bir biçimde görüyorlar. Teori ile pratik böyle bütünleşiyor. İşçiler, teori

ile pratiği geç bütünleşeler bile, bir kez bütünlediklerinde onlardan hiç kimses durmaz. DİSK üst yönetimi bunu hesap edebiliyor mu?

DİSK üst yönetimi, Hür Cam-İş üyelerinin yeni yöneticileri benimsemediğini, bir bölümünün genel kuruldan sonra istifaya ederek Kristal-İş'e geçtiğini biliyor mu? Bu eğilime, DİSK'ten kopmaları, yalnızca Türkiye İşçi Partilerinin ve sosyalist işçilerin engel olmalarıyla çalşıklarını bilmiyor mu?

Hepsini biliyorlar. O zaman sonuç şu oluyor: DİSK üst yönetimi ve kuyruğundaki uzmanlar, DİSK'in sosyalizmden uzak tutulması, Türkiye İşçi Partisinin DİSK'ten sökülüp atılması için herşeye razıdır. DİSK'in yıpranmasına da, erimesine de, tabandaki işçi için itibarını yitirmesine de razıdır.

Oysa sosyalistler düşen görev de şu oluyor: Sosyalistler, her ne pahasına olursa olsun buna izin veremeyecekler. DİSK'in "hicelleştirilmesi" karşı vargüçleri ile mücadele edecekler ve bunun için de burjuvazinin doğrudan ve dolaylı ajanlarının defterini dürmek için vargüçleri ile çalışacaklar.

Mücadele dışı değil olacak. Başka bir "orta yol" yok.

DİSK AJANSI İHBAR EDİYOR

16 Kasım'da "HürCam-İş Sendikası Üyesi İşçilere" başlıklı bir "DİSK Ajansı" çıkarılıyor. Üzerinde "özel sayı" olduğu belirtiliyor.

Gerçekten de özel olarak çıkarılmış. Özellikli Hür Cam-İş kongresine yönelik olmasında ve bu sendikada etkin bulunan sosyalistleri hedef almasında. İstanbul'da dağıtılmaya çalışıldı. Hür Cam-İş'e bağlı işyerlerinde, işçilerin bir bölümü "ajansı" almadı. Alanların büyük bölümü de okuduktan sonra yırttı.

ADRES VERİLMESİNE RAĞMEN

İşçilerin bu tepileri, geçmişi ve geçmişin sergilediği gerçeklere dayıyor. Yakın bir geçmişte, Hür Cam-İş'in 4 bin üyesi grevde idi. Sendikanın mali olanaklarını gözönüne alan yöneticiler, DİSK'ten yardım istediler. Hür Cam-İş'in 1.6.1976 tarihli yazısının örneği ilişikte. Bu yazıya hiçbir cevap gelmedi.

30.6.1976 tarihinde yeni bir yazı yazıldı DİSK'e. Bu yazıda, DİSK yürütme kurulu üyelerinin grev yerlerini ziyaret ederek grevdeki işçilere manevi destek göstermesi isteniyordu. Bu yazıda, bir önceki yazıya cevap alamayan yöneticiler "her ihtimale karşı" düşüncesi ile grevdeki işyerlerinin adreslerini de DİSK yönetimine veriyordu.

Ancak, adreslerin kendilerine bildirilmesine rağmen, "DİSK yürütme kurulu üyeleri" ve "Basın Yayın Dairesi mensupları" grevlerin semtine bile uğramadılar. Grevlerin kamuoyuna duyurulması amacıyla basına bir açıklama da bulunmadılar.

DİSK İHBAR EDİYOR

DİSK üst yönetimi için "grev başka, genel kurul başka" idi. Bunu hemen gösterdiler. "İşçileri ne kadar çok düşündüklerini" göstermek için bir de "özel ajans" çıkardılar. Bu özel ajans, özel bir döneme, ilk toplanan genel kurulun ertelenmesinden hemen sonraya rastladı.

"Özel ajans"ın özel amacının sosyalizm düşmanlığı olduğu ortaya çıktı. Çünkü bu ajansa sosyalistler, tabandaki "her türlü siyasal görüş, ulus ve irk-tan" işçileri ihbar ediliyor.

DİSK'in "kapitalist düzene karşı mücadele eden örgüt" olarak tanımladığı ajansına bağlı bir diğer özelliği de şu: "Her türden siyasal görüş", sahibini barındıran "sınıf ve kitle sendikacılığı" yaptığı iddia edilen DİSK'in üst yöneticilerinin, bu "her türlü" görüş ve "kitle" içinde, belirli bir siyasi partiye, Türkiye İşçi Partisi'ne açıkça düşman bir tutum izledikleri ortaya çıkıyor. En açık bir biçimde.

Ajanstan örnekler şöyle:

"İşçi sınıfı adına hareket ettiği iddia eden bir-iki siyasal görüş temsilcileri Genel Kurul sabotaj etmek, bozma için çok uğraştılar. Genel Kurul öncesinde ve sonrasında sendikamızı kendi siyasal görüşlerinin bir çıkarımı olarak kullanmak üzere ellerinden geleni yaptılar."

"...Bir sendika genel kurulunu kendi partilerinin siyasal çıkarları uğruna kullanmaya kalktılar."

"...Bazı işyerlerinde işçilerin delega seçimlerine katılmasını önlemeye çalıştılar."

Sosyalizm düşmanlığı ve sahtekarlık gibi, DİSK üst yönetiminin ve onların borazanlarının ekmeği, suyu haline gelen özelliklerin dışında, bu alıntılardan çıkan bir başka sonuç da şu oluyor: "Sosyalistler, işçilerin delega seçimlerine katılmalarını önlemeye çalıştılar."

Bir başka sahtekarlık da burada. Örneğin, İstanbul'da, Topkapı Şişe ve Cam'da, delega seçimleri bir salonda yapıldı. Delega seçimlerini, içinde Türkiye İşçi Partisi'lerinin de bulunduğu bir listenin hazırlanacağı belliydi. Bunun üzerine "DİSK çizgisi"nin temsilcileri, aralarında birkaç "doktore", "maoist"u da alarak, oy kullanmaya gelenlerin önüne çıktılar: "Oy kullanmayacaklardı". "Seçimler iptal edilmişti" vb...

İşçiler bu oyuna gelmediler. Oyunu bozdular. DİSK ajansının yalanını da en iyi onlar biliyorlar.

NASIL GENEL SEKRETER OLUNUR?

Ajanstaki bir başka iddia da "DCM yasa tasarımsı protesto ettiği için işten atılan bir temsilcinin" genel sekreter seçilmesinin sosyalistler tarafından "engellenmesi".

Söz konusu delega genel sekreterliğe gerçekten aday gösterildi. 60 delegeden 9-10 oy alabildi. "Engelleme" söz konusu ise bunu taban, yani genel kuruldaki delegeler yaptılar. Birincisi bu.

İkincisi ise şu: "DGM"yi protesto ettiği için yaklaşık 3 bin işçi atıldı. Bunların hepsi mutlaka genel sekreter mi olmalı? Bu kadar örgüt var mı?

Eğer böyle olması gerekiyorsa, Bursa'da Selim Mahmutoglu'ndan başlan Maden-İş Bölge Temsilciliğine niçin DGM'ne karşı direndikleri için işten atılan TOFAŞ işçilerinden biri değil de Maden-İş üyesi bile olmayan bir mühendis İstanbul'dan atandı?

Eğer böyle olması gerekiyorsa işten atılan Hür Cam-İş üyesi 5 kişiden niçin biri üzerinde özellikle duruluyor?

Çünkü işten atılan bu işçi, daha sonra DİSK'ten yardım aldığı sıralarda İlerici Gençler Derneği (İGD) adlı bir gençlik kuruluşuna üye yapılmıştı. İşin aslı bundan ibaretti.

YÜRÜTME KURULUNA NASIL GİRİLİR?

Ajans'tan bir başka bölüm:

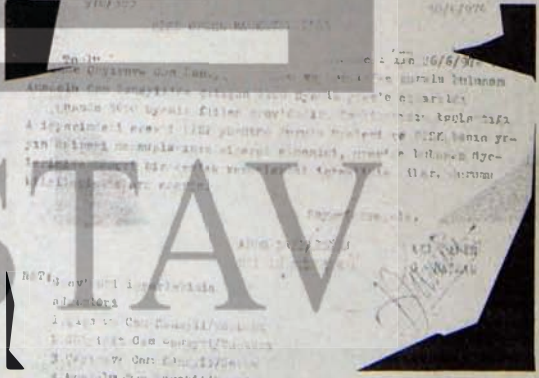
"...İşyerinde işçilerin güvenini kazanmışsa, sendika yöneticisi olma yolu açıktır."

Bu durumda, Paşabağçe işyerinde çalışan ve sonunda örgütlenme genel sekreterliğine seçilen Şaban Öztürk'ün "işçilerin güvenini kazanmış" kişi olması gerekiyor. Ama Paşabağçe'de Türk-İş'e bağlı Kristal-İş yetkili. 2 bin işçinin çalıştığı bu işyerinde Hür Cam-İş üyelerinin sayısı iki elin parmaklarından daha az. Bunlardan biri olan Şaban Öztürk Hür Cam-İş Paşabağçe şube başkanlığına atanıyor. Böyle delega olabiliyor. Bugüne kadar sendikaya 1 kurus aidaat ödemedi. Tabanın değil ama DİSK üst yönetiminin güvenini kazanan "DİSK çizgisindeki" Öztürk kişisi yürütme kurulu üyesi.

ADINI BİLE BİLMİYORLAR!

Son olarak bir bilgisizlik örneği: Ajansta, Hür Cam-İş'ten "sendikamız" diye söz ediliyor. "Sendikalarımız" adı da yine ajansta "HürCam-İş" olarak geçiyor. Sendikamızın adını bile doğru bilmiyorlar. Doğrusu "HürCam-İş" değil, "Hür Cam-İş".

Yalan ve sahtekarlıklar bir yana, "sendikamız" diye bahsettikleri bir kuruluşa ilişkin bu denli bilgisizlikten utanıyorlar mı?

4 bin İşçisi Grevde İken DİSK Üst Yönetiminden Yardım Görmeyen Hür Cam-İş, DİSK'e Grevdeki İşyerlerinin Adreslerini Bildiriyor...

• YIL SONUNA DEK 1976 BÜTÇESİNİN ÖDENEKLERİNDE YENİ ARTIŞLAR OLABİLİR. OLMADIĞI KABUL EDİLSE BİLE, 174 MİLYAR LIRAYA ŞİMDİDEN ULAŞAN 1976 YILI BÜTÇESİNE GÖRE, 1977 YILININ 220 MİLYAR LIRALIK BÜTÇESİNDEKİ ARTIŞ ORANI % 20 OLMAKTADIR. BU ARTIŞ ORANI DA GEÇMİŞTEKİ FEK ÇOK BÜTÇEDE GÖRÜLEN BİR ARTIŞ OLMAKTADIR.

• KULLANILAN İÇ KAYNAKLAR DA GİDEREK HALKIN SIRTINA DAHA ÇOK YÜKLENMEKTEDİR. DEVLET YATIRIM BANKASI KAYNAĞI İLE 1976 İÇİNDE SAĞLANAN KİT FİNANSMAN KAYNAKLARI ARASINDA EN ÖNEMLİ YERİ, EMEKLİ SANDIĞI, SOSYAL SİGORTALAR VE KANUNU ÇIKMAMIŞ MEYAK KESİNTİLERİNİN SAĞLADIĞI KAYNAKLAR ALMAKTADIR.

"REKOR," BÜTÇE

Türkiye'de bütçeler, özellikle uygulaması, salt bütçe kanunlarına bağlı değildir. Bir de 1050 sayılı Muhasebeyi Umumiye kanunu vardır. Uygulamayı bu kanun biçimlendirdir. Öncelikle çıkarılan bütçe kanunlarının 1050 sayılı yasa ile uygulanması gerekir. Büyük basını önemli ekonomi yazarları bu kanunu hiç önemsememi. 1977 bütçesini 200 milyar başlangıcından her geçen gün artıran ve MSP'nin istekleri yönünde geliştirilerek 301 milyara kadar çıkarttı. Öylesine kolay spekülasyonlar yapıldı ki, Maliye Bakanlığının yerine sonunda Sanayi Bakanlığı ikame edildi.

1 Aralık tarihli Cumhuriyet gazetesinde yer alan habere göre, MSP'nin Sanayi Bakanlığı kanadına verilen 32 milyarlık ödeneğin çeşitli fonlar adı altında kullanılması, bütçe-kanununda yapılan bir değişiklikle Sanayi Bakanının yetkisine bırakılmıştır. Daha da ilginç, bu ödenekler 1 Mart tarihinden itibaren derhal serbest bırakılacaktır. Olayı 7 Aralık tarihli Son Havadis doğrulamadı. Meclis Başkanlığına verilen kanun tasarılarında Sanayi Bakanına böylesine bir yetki veren madde olmadığını, AP'ye yakın Son Havadis kesinlikle açıklıyor.

Bunun dışında bilinmesi gereken noktalar da var. 1050 sayılı Muhasebeyi Umumiye kanununa göre, Maliye Bakanını, bu yetkisini Sanayi Bakanına salt kendi bakanlığı harcamaları için devretmesi, yasaya aykırı. Böyle olduğunu Yılmaz Ergenekon'un bilmemesi imkansız. Bilir. Böyle bir yetkinin Sanayi Bakanına devredilebilmesi için öncelikle 1050 sayılı yasadaki değişiklik yapılması gerekmektedir. Sanayi Bakanlığının ödeneklerinin tümünün 1 Mart tarihinden itibaren derhal serbest bırakılacağı hikayesi de ilginç. Bütçenin iki dönemi var: birinci yıl mali yıl, ikinci yıl mali yıl. Birinci yıl yıl ödenekleri Martta, ikinci yıl yıl ödenekleri Eylül başında serbest bırakılır. Gelirlerin toplanması da aynı şekildedir. Vergiler taksite alınır. Bütçe kanununda değil ama, tüm bunlar 1050 sayılı Muhasebeyi Umumiye kanununda böyle yazar. Bu durumda Maliye Bakanlığı 1 Martta tüm ödenekleri serbest bırakacak denince, gelirlerin de bir defada tahsil edilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Konu Maliye Bakanlığındaki uygulamayı bilenlerin sadece gülip geçtikleri bir konu olmaktan öteye gitmedi.

1976 BÜTÇESİNİN DURUMU VE YENİSİ

Başlangıç ödeneği 154 milyar olan 1976 bütçesine oranla % 41 oranında artışla 220 milyar liraya bağlanan 1977 yılı bütçesi görünürde cari harcamaların kısarı, yatırım harcamalarına ağırlık veren bir bütçedir. 1976 yılı bütçesinin uygulamasına ilişkin bilgilerin yer aldığı kanunun resmi belgeleri, 1976 yılı bütçesinin Eylül ayı sonu itibarıyla 174 milyar liraya ulaştığını ortaya koymak-

Eylül ayları sonu itibarıyla 4.5 milyar gelir fazlası olduğu görülmektedir. 1975 yılının aynı döneminde 4.6 milyar olan beklenen ödemelerin, yüzde yüz bir artışla 9.1 milyar liraya ulaştığı görülmektedir.

Öte yandan, bütçe uygulaması nedeniyle 1976 yılı içinde hazine zor duruma düşmüştür. 9 milyar bulan beklenen ödemelerin yansısı, bütçe açıklarını karşılayabilmek için hazinenin kısa vadeli borçlarında 10 milyarlık artış olmuştur.

Böylesine bir gelişme içinde olan 1976 yılı bütçesinin açıkları gizlenemez bir hale geldiği sırada açıklanan 1977 yılı bütçesinin harcama ve gelir kalemleri oldukça ilginç.

1977 GELİR BÜTÇESİ, HARCAMA BÜTÇESİNİN TERSİ OLARAK HAZIRLANDI

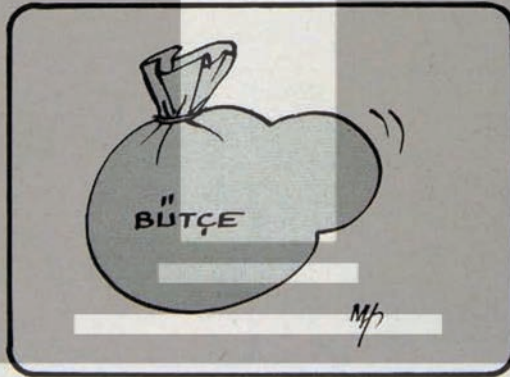
Maliye Bakanlığınca 30 Kasım'da meclise verilen tasarıda ve Bakanın yaptığı açıklamalarda sadece harcama bütçesi yer almaktaydı. Gelir bütçesi ise bakanlıkta yeni hazırlanmakta. Hazırlanan gelir bütçesi harcama bütçesine denk olacaktır.

GELİR KALEMLERİ

1977 yılı bütçesinin, gelir bütçe bölümünde yer alan tahminlere göre 1974 yılı yüksek ciroları nedeniyle büyük artış gösteren kurumlar vergisinde 1977 yılı içinde sadece % 15 oranında artış olacaktır. 1976 yılı bütçesinde yapılan tahmin % 34 idi. Buna karşılık, 1976 yılı içinde kurumlar vergisi hasılatında ancak % 18 oranında bir artış sağlanabilmiştir. Öte yandan, 1977 gelir bütçesi tahminlerinden gözlemlendiğine göre, 1977 yılı içinde MC hükümeti petrol fiyatlarını sübvansane etmeye devam edecektir. Buna karşılık tekel hasılatında % 42 oranında bir artış beklenmektedir. Bu kaçınılmaz olarak tekel ürünlerine zam anlamına gelmektedir. 1977 içinde en büyük artışın emlak vergisi hasılatında olacağı tahmin edilmektedir. Bu tahmin, 1977 içinde emlak beyannamelerinin yeniden doldurulacağı varsayımına dayandırılmaktadır.

Konsolide bütçe gelir-gider dengesinden çok, vurgulanması gereken nokta KİT'ler olmaktadır. 1975 yılında gösterilen kaynak ihtiyacı 81 milyara yükselmiştir. Bundan da önemlisi KİT'lerin bu kaynak gereksinimlerinin giderek daha çok dış kaynağa dayandırılarak karşılanacak istenmektedir. Bu nedenle, 1977 yılı içinde yaklaşık 37 milyarlık dış kaynak kullanılacağı, Maliye Bakanı tarafından açıklanmıştır. Kullanılan iç kaynaklar da giderek hazine sirtına daha çok yüklenmektedir. Devlet Yatırım Bankası kaynağı ile 1976 içinde sağlanan KİT finansman kaynakları arasında en önemli yeri, Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar ve Kanunu Çıkmamış MEYAK kesintilerinin sağladığı kaynaklar almaktadır.

1977 yılı bütçesi de geçmiştekilere benzer bir biçimde, vergisinin çoğunluğunu emekli halkımızın ödediği bir bütçedir. Aynı zamanda, sosyal güvenlik nedeniyle yaptıkları kapatılmaları finansman açıklarının biriktirmesi için kullanıldığı, geçmiştekilerin benzeri bir bütçedir.

tadır. Bu durumda 1976 yılı bütçesinin uygulamanın 7 aylık döneminde 20 milyar liralık ödenek artışı olduğu görülmektedir. Yıl sonuna dek 1976 bütçesinin ödeneklerinde yeni artışlar olabilir. Olmadığı kabul edilse bile, 174 milyar liraya şimdiden ulaşan 1976 yılı bütçesine göre, 1977 yılının 220 milyar liralık bütçesindeki artış oranı % 20 olmaktadır. Bu artış oranı da geçmişteki pek çok bütçede görülen bir artış olmaktadır.

1976 mali yılının 7 aylık uygulama sonuçları bellidir. Bu sonuçlara göre, 1976 yılı bütçesinde tahmin edilen gelirlerin % 53'ünü aşan bir kısmı, buna karşılık harcamaların % 48'i gerçekleştirildiği halde, genel bütçede Eylül ayı sonu itibarıyla 2.1 milyar liralık bir açık ortaya çıkmıştır. 1975 ve Kıbrıs Harekâtının olduğu 1974 yılının aynı döneminin gerçekleşen rakamlarına bakıldığında,

Konsolide bütçede tahmin edilen harcama 220 milyar, 18 milyar işletme açığı ve 63 milyar da yeni yatırım gereği olmak üzere KİT'lere yapılacak 81 milyarlık harcama da dahil edildiğinde kanununa 1977 yılı içindeki kaynak gereği 301 milyar liraya yükselmektedir. 220 milyarlık konsolide bütçenin; 98 milyar cari, 63 milyar yatırım, 59 milyar da transfer harcamalarına ayrılmıştır. Konsolide bütçe içinde, bölümlerin oransal paylarında geçmiş yıllara göre bir değişim söz konusu değildir. Bakan Ergenekon yaptığı açıklamada bu bütçenin yatırımlara ağırlık veren bütçe olduğunu söyledi. KİT'lerin yatırım gereklerini de dahil ederek yaptığı bu açıklama abartmalıdır. Konsolide bütçe harcamalarının finansman sorunu ortada iken, finansmanı dış kaynaklara bağlanmasın KİT yatırımları rakamları ile yatırımların hızla artırıldığını söylemek, MSP'ye

NATO Savunma Bakanlarının Brüksel'deki son toplantısında, ittifaka üye ülkelerin askeri güçlerinin artırılması ve askeri bütçelerinin genişletilmesi için alınan karar, dünyada ve Avrupa'da silahsızlanma yolunda harcanan çabaların önüne bir engel daha çıkardı. NATO militaristlerinin uzun süredir hazırladıkları yumuşamayı baltalama tasarılar, Brüksel toplantısıyla birlikte önemli bir ürün vermiş oldu. Avrupa'daki kapitalist ülkelerin konvansiyonel askeri güçlerini artırmaları yolunda alınan karar, Viyana'da sürdürülmekte olan, Orta Avrupa'da askeri kuvvetlerin ve silahların indirilmesi görüşmelerinin çıkmaza sokulmasını amaçlıyor.

Brüksel'de biraraya gelen NATO Savunma Bakanları, alışılmış demagojilerle sosyalist ülkelere saldırdılar. Sosyalist ülkelerin barış ve silahsızlanma yolundaki somut girişimlerini unutturmak için, artık modası çoktan geçmiş olan "Sovyet tehdidi" masalını yeniden ortaya attılar. Buna kanıt göstermek için, hep tekrarlanan ama artık kimsenin inanmadığı, Varşova Paktının stratejik üstünlüğü yitirmeye başladığını iddia ettiler. Varşova Paktı Politik Danışma Komitesi'nin son toplantısında alınan kararlar ve ondan önceki çok somut girişimleri, Avrupa halklarının dikkatinden uzaklaştırmaya çalıştılar.

GERÇEKLER KONUŞUYOR

Başta Amerikan ve Federal Almanya'nın ve askeri tekkellerinin görüşündeki NATO militaristleri, dünyadaki ve Avrupa'daki silahlanmanın sorumluluğunu üzerlerinden atmak için gerçekleri gizlemeye çalıştılar. Oysa son 5 yıl içinde NATO üyesi Avrupa ülkelerinin askeri harcamalarını iki katın üzerine çıkardıkları biliniyor. Sadece 1975 yılı içinde NATO'nun Avrupa grubunu oluşturan 10 ülkenin askeri harcamaları 1974 yılına göre 5,5 milyar dolar arttı. Toplam olarak NATO'nun askeri harcamaları, 1974'te 132 milyar dolar iken, 1975'te 149 milyar dolara çıktı. Viyana'da sürdürülen kuvvetlerin indirimi görüşmeleri de, bu hızlı silahlanmanın sorumlusu güçlerin girişimleri sonucunda elle tutulur sonuçlar vermektense alakolmuştu. Şimdi aynı militarist çevreler, Avrupa halkları, daha da hızlanan bir silahlanmanın zorunluluğuna inanırınaya çalışıyorlar.

Buna karşılık, sosyalist ülkelerin, silahlanmaya son verilmesi yolundaki politikaları, yalnız politik girişimler düzeyinde kalmamaktadır. Sosyalist ülkeler, silahsızlanma çizgisini, ülkelerindeki toplumsal gelişmenin ihtiyaçlarına bağlamaktadırlar. Militarist güçler, son 5 yılda Sovyetler Birliği'nin savunma harcamalarının 4 kez indirildiğini gizlememektedirler. Sovyet savunma harcamaları, önce, yıllık 17,9 milyar rubleden 17,7 milyar rubleye; daha sonra 17,4 milyar rubleye ve son olarak da 17,2 milyar rubleye indirilmiştir. (Yürüyüş, S. 83). Böylece 1977 yılı içinde, Sovyet savunma harcamalarının bütçe içindeki payı son olarak yüzde 7,8'den yüzde 7,2'ye indirilmiş olmaktadır. Diğer Varşova Antlaşması ülkeleri de askeri bütçelerinde indirim yapmaktadırlar. Sosyalist ülkelerin genel ve tam silahsızlanma politikası ile, sosyalist toplumun güçlendirilmesinin temel çıkarları arasındaki bağ emperyalistler tarafından gizlenememektedir.

TEKELLEŞME SİLAHLANMAYI KÖRÜKLÜYÖR

Buna karşılık emperyalist ülkelerde son sözü söyleyen tekkellerin çıkarları ile silahlanma arasındaki ilişki, yine gizlene-

meyecek kadar açıktır. 1976 yılı içinde üç büyük F. Alman sennaye grubunun birleşmesi ile, ülkedeki askeri-sınai kompleksin temellerinin güçlendirildiği bilinmektedir. Silahlanmayı sermaye birikiminin hızlandırılması için çözümlenerek, Avrupa'yı büyük kitle imha silahlarının ağırlığı altında ezme çabasıdır.

NATO Savunma Bakanlarının üye ülkelerin konvansiyonel (geleneksel, nükleer olmayan) askeri kuvvetlerinin artırılması yönündeki kararın, birinci olarak, yumuşamanın askeri alana da uygulanmasını engellemeyi amaçlamaktadır.

bir dünya antlaşmasının imzalanması önerisi de, BM Genel Kurulunda büyük destek görmüştü. Sosyalist ülkelerin bu lafta kalmayan, somut girişimleri karşısında NATO yöneticileri, saldırgan politikalarının bir devamı olarak Brüksel kararını aldılar.

MC temsilcilerinin yalnız izleyici olarak kalmayıp, kararları bu yönde etkilemeye de özel olarak çalışmaları, NATO militaristleriyle sannaş dolaş olduklarını kanıtladı. MC hükümetinin, iç durumunu güçlendirmek için NATO militaristlerinin daha sıkı desteğine ne kadar muhtaç olduğu, gizlenmeye bile çalışılmadı.

YUNANİSTAN VE TÜRKİYE

NATO'nun askeri kanadından çekilmiş görünen Yunanistan'ın Brüksel toplantısında temsil edilmesi ve toplantıda,

MAOULAR BAYRAM MI YAPACAK

Brüksel toplantısının silahlanmayı hızlandırma yolunda aldığı kararlar, silahsızlanmanın gerçekleşmesine karşı

Nato: Barışa Yönelik En büyük Tehditlerden Biri...

Varşova Antlaşması Politik Danışma Komitesi'nin son toplantısında yayınlanan bildiriye, politik yumuşamanın askeri yumuşama ile tamamlanmasının, savaş tehlikesine kesin olarak son verilmesinin tek koşulu olduğu belirtilmiştir. (Yürüyüş, S. 87). Yine aynı toplantıda, Helsinki Nihai Belgesi'ne imza koyan devletlerin, nükleer silahlara ilk başvuran ülke olmama konusunda bir anlaşma imzalamaları önerilmiştir. Varolan askeri blokların genişletilip güçlendirilmemesi de, Komite'nin bildirisinde bir çağrı biçiminde duyuruluyordu. SSCB'nin, uluslararası ilişkilerde kuvvete yada kuvvet tehdidinde başvurulmaması konusunda

"güney kanadını ilgilendiren anlaşmaların yürürlüğe konması çağrısının" yapılması, kullanılan sözlerin gerçek niyetlerle ne denli çatıştığını ortaya koydu. Kuvvetlerini NATO'nun emrinden çıkardığını söyle bildirmekten öteye bir girişimde bulunmayan Yunanistan'ın NATO'ya yeniden tam bağımlı hale getirilmesi amacı, apaçık ortaya çıktı.

MC'nin Savunma Bakanı F. Melen de toplantılara katılarak alınan kararları tam olarak destekledi. Melen'in Brüksel'deki varlığı yetmiyormuş gibi, Türkiye'nin NATO'ya bağlılığını kanıtlanması için, Çağlayangil ve Fevziyoğlu da Belçika'ya gönderildiler. Alınan kararlarda

her yolla mücadele eden Maoocular sevindirmiş olmalı. Maoocular, kapitalist ülkelerde en gerici ve militarist güçlerin etkisinin artmasını, işçi sınıfına ve sosyalist ülkelere karşı saldırıların daha geniş ölçüde desteklenmesi için umutla izliyorlar. Türkiye'deki Maoocular da, Türkiye'nin silahlanmasının hızlandırılması, egemen sınıflarla olan gizli anti-Sovyet ittifaklarının sağlamlaşması için sevinçle karşıyorlar. Akdeniz'in silahahtan arındırılması amacının perde arkasına gizlenerek anti-Sovyet saldırılarının yoğunlaştırılması yolu arayan Maoocular, NATO'cularla olan gizli ittifaklarını perçinliyorlar.

SOVYET-YUGOSLAV İŞBİRLİĞİNDE YENİ UFUKLAR

N. YEFIMOV

BREJNEV-TİTO GÖRÜŞMELERİ, SBKP VE YUGOSLAVYA KOMÜNİSTLER BİRLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN, İKİ PARTİNİN ÜLKELERİNİN YAŞAMLARINDAKİ YÖNETİÇİ, ÖNCÜ ROLLERİ GÖZ ÖNÜNE ALINARAK DAHA DA GELİŞTİRİLMESİ SORUNUNU GÜNDEME KOYMUŞTUR. PARTİ İLİŞKİLERİNİN GENİŞLETİLMESİNİN GELECEK İÇİN ÖNEMİ ÇOK BÜYÜKTÜR. İKİ TARAF, MARKSİST-LENİNİST ÖĞRETİNİN GENEL İLKELERİNE UYARAK ORTAK ÇABALARLA AVRUPA'DA VE DÜNYANIN DİĞER BÖLGELERİNDE DETANT YOLUYLA SAĞLAM VE KALICI BİR BARIŞIN SAĞLANMASI İÇİN ÇALIŞMA KONUSUNDAKİ KARARLILIKLARINI DOĞRULAMIŞLARDIR.

BREJNEV-TİTO GÖRÜŞMELERİNİN ÖNCESİNDE, KAPİTALİST DÜNYADA, YUGOSLAVYA'YI SOVYETLER BİRLİĞİ ADINDAKİ KANA SUSAŞIŞI KURT TARAFINDAN YENECEK "KIRMIZI ŞAPKALI KIZ" BENZETME GİRİŞİMLERİNDE BULUNULDU. AMA YALAN, YALAN OLARAK KALDI. BU ŞERİFSİZ UYDURMALARIN SAHİPLERİ HERŞEYE RAĞMEN İKİ KARDEŞ SOSYALİST ÜLKE ARASINDAKİ İYİ İLİŞKİLERİ BALTALAYAMADILAR. SSCB VE YUGOSLAVYA ARASINDAKİ İLİŞKİLER BELGRAD GÖRÜŞMELERİNİN SONUNDA DAHA İÇTEN VE DAHA SIKI OLDU.

BORİS PONOMAREV: "SOSYAL DEMOKRASİ TARİHİ BİR SEÇİMİN EŞİĞİNDE"

SBKP Politik Büro yedek üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri Boris Ponomarev, "Komünist" dergisinin son sayısında yazdığı bir yazıda, sosyal demokrasinin tarihi bir seçimin eşiğinde olduğunu belirtti. SBKP Merkez Komitesi'nin siyasal ve teorik konulardaki yayın organında "Tarihi Seçim Öncesinde" başlığıyla yayınlanan yazıda, bilimsel sosyalistlerin sosyal demokratlara karşı ısrarla tekrarladıkları işbirliği önerilerinin gerçekleşmesinde, "işin artık sosyal demokratlara kaldığı" belirtildi. Bilindiği gibi, Sosyalist Enternasyonal'in 13. Kongresi 28 Kasım'da Cenevre'de tamamlanmıştır.

"Komünistler, sosyalistler ve sosyal demokratlar arasındaki sürekli ve geniş bir işbirliğinin, barışın ve sosyal ilerlemenin sağlanmasında çözüm unsurlarından biri olabileceğini" yazan Ponomarev, "böyle bir işbirliğinin, uluslararası işçi hareketinin ve diğer demokratik güçlerin yeni bir dünya savaşı tehdidine, silahlanma yarışına ve tekelin baskısına karşı verdikleri mücadelede politik potansiyeli hızla artırdığını" belirtti.

B. Ponomarev sosyal demokrasinin konumunu şöyle irdeledi: "Sosyal demokrasi bugün, emperyalist silahlanma politikasına ve savaşa karşı kesin mücadele tavırını takınmakta, gizli askeri tehlike taşıyan güçlerin elinde bir kez daha kullanılmasına izin verme arasında bir seçimle karşı karşıyadır."

Yazıda daha sonra şöyle dendi: "Berlin'de yapılan Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nun bir kez daha ortaya koyduğu gibi, komünist partiler, barışın güdülendirilmesi, faşizmin kökünün kazınması, demokrasinin savunulması, devletler arasında karşılıklı yararlı işbirliğinin geliştirilmesi, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının emperyalizmle mücadelesinin desteklenmesi gibi tarihi önem taşıyan sorunların çözümünde komünistlerin ve sosyal demokratların çabalarını birleştirme konusunda ısrarla çağrıda bulunuyorlar. İş artık sosyal demokratlara kalmıştır."

Ponomarev, bilimsel sosyalistlerin ideolojik ilkelerden vazgeçmesinin öz konusu olmadığını da şöyle belirtti: "Komünistlerin işçi hareketinin diğer akımlarıyla işbirliğine hazır olması, asla, Marksist-Leninist partilerin kendi ideolojik ilkelerinden vazgeçecekleri biçiminde anlaşılmamalıdır. Bununla birlikte, sekterliği de kunayan komünistler, tüm demokratik güçlerle işbirliğine, güvensizliğin ve emekçilerin barış, demokrasi ve sosyal ilerleme uğrunda ortak mücadelesini güçleştiren kökleşmiş ön yargıların ortadan kaldırılmasına taraftarlardır".

SBKP M.K.Genel Sekreteri Leonid Brejnev ve Yugoslavya Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Devlet Başkanı, Yugoslavya Komünistler Birliği Başkanı J. Broz Tito arasında Belgrad'da yapılan görüşmeleri yorumlayan Sovyet ve Yugoslav basın organları en çok şu üç kelimeyi kullanıyorlardı: Karşılıklı anlayış, dinamizm, genişlik. Özellikle sonucunu Belgrad'daki görüşmelerin atmosferi için son derece karakteristiktir.

İki büyük sosyalist ülke yöneticisinin bu karşılaşmaları son beş yıl içindeki altıncı karşılaşmadı. Bu gerçek, pek-çok şeyi ifade ediyor. Bu tür karşılaşmaların ikili ilişkiler uygulamasına iyiden iyiye yerleştiğini ve bir gelenek haline geldiğini gösteriyor.

SAĞLAM TEMELLERE DAYANAN İŞBİRLİĞİ

Henüz sona eren Belgrad görüşmelerine katılanlar bütün alanlardaki, özellikle ekonomik işbirliği alanındaki Sovyet-Yugoslav ilişkilerinin olumlu bir doğrultuda düzenli bir şekilde geliştiğini memnuniyetle belirttiler. Josip Broz Tito'nun da belirttiği gibi bu ilişkiler "son derece iyi bir şekilde" gelişiyor.

Bundan da SSCB ve Yugoslavya Federatif Sosyalist Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin sağlam bir temeli olduğu anlaşılmaktadır. İki ülke halklarının ezeli karşılıklı sempatisi, ortak düşmana karşı verilen kanlı mücadeleler arasındaki yardımlaşma, eşitlik, karşılıklı olarak çıkarların gözetilmesi, birbirlerinin içişlerine karışmama ilkelerine bağlılık, karşılıklı yararlı işbirliğinin her yönünde ulaşılan yüksek düzey, bu sağlam temeli oluşturan unsurlardır.

SSCB ve Yugoslavya arasındaki işbirliğinin karakterini incelerken, bu işbirliğinin sürekli olarak genişlediği ve yepyeni, zengin bir içerik kazanarak geliştiği belirtilmelidir. Son Belgrad görüşmeleri bu anlamda ne getirmiştir?

PARTİLER ARASI İLİŞKİLER

Birincisi partiler arasındaki, yani SBKP ve Yugoslavya Komünistler Birliği arasındaki ilişkilerin, SBKP ve Yugoslavya Komünistler Birliğinin ülkelerin yaşamlarındaki yönetici, öncü rolleri göz önüne alınarak daha da geliştirilmesi sorununu gündeme koymuştur. Parti ilişkilerinin geliştirilmesinin gelecek için önemli bir sonuçtur. Taraflara göre bugünkü koşullarda söz konusu olan, birbirlerine karşı saygı ilişkileri esas alınarak sistematik biçimde sürdürülen ortak karşılaşma ve danışmaların gereğini değerlendirilmesi ve en değişik düzeylerde görüş alış verişinde bulunulmasıdır.

ULUSLARARASI SOSYALİST İŞBİRLİĞİNİN EN ETKİN BİÇİMLERİ

İkincisi, Belgrad görüşmeleri sırasında tarafların, ticari-ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliğinin daha da geliştirilmesi için mevcut olanaklardan daha geniş ölçüde yararlanılması yolundaki istekleri belirtmiştir. Halen Yugoslav ihracatının 1/4'ü SSCB'nin payına düşmektedir. Sovyetler Birliği Yugoslavya'nın belli başlı ticari partnerlerinden biri olmuştur. Karşılıklı olarak yararlı ticari alışverişlerin hacmi ise hızla artmaya devam etmektedir. SSCB ve Yugoslavya arasında 1971-1975 yıllarında 6 milyar dolar olan mal mübadelesi, önümüzdeki beş yıl içinde 14 milyar dolar olacaktır.

Sovyet-Yugoslav ekonomik ilişkilerin yarını, sadece bu ilişkilerin hacminin hızla artışıyla nitelendirilemez. Meselenin "nitelik" yönü de söz konusudur. İkili ekonomik işbirliği ilişkilerini derinleştirme ve geliştirme süreci, üretimin uzmanlaştırılmasını ve işbirliğine dayandırılmasını, uzun süreli plan esasına dayanan geniş ölçekli tasarımların ortaklaşa gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Uluslararası sosyalist işbirliğinin en etkin şekillerinden yararlanılması taraflara büyük yararlar sağlamaktadır. Bu durum gözönüne alınarak 1980'den sonraki dönem için uzun süreli bir Sovyet-Yugoslav işbirliği programının hazırlanması öngörülmektedir.

SAĞLAM VE KALICI BARIŞ YOLUNDA

Belgrad görüşmelerine katılanlar Marksist-Leninist öğretinin genel ilkelerine uyarak ortak çabalarla Avrupa'da ve dünyanın diğer bölgelerinde detant yoluyla, sağlam ve kalıcı bir barışın sağlanması için çalışma konusundaki kararlılıklarını doğrulamışlardır. Bu çabalar, silahlanma yarışının durdurulması, zorbalık ve savaşın toplum yaşamından çıkarılması, bütün dünyada daha adil bir ekonomik ilişkiler sisteminin kurulması ile sıkı sıkıya ilgilidir.

Belgrad görüşmeleri sırasında yeniden açıldığını gibi SSCB ve Yugoslavya Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'nin uluslararası yaşamla ilgili kilit programları konusundaki tutumları bazan çok yakın, bazan da ayırdır.

Brejnev- Tito görüşmelerinin öncesinde, kapitalist dünyada, Yugoslavya'yı Sovyetler Birliği adındaki kana susamış kurt tarafından yenecek "Kırmızı Şapkalı Kız" a benzetme girişimlerinde bulunuldu. Ama yalan, yalan olarak kaldı. Bu şerifsiz uydurmaların sahipleri her şeye rağmen iki kardeş sosyalist ülke arasındaki iyi ilişkileri baltalayamadılar. SSCB ve Yugoslavya arasındaki ilişkiler Belgrad görüşmelerinin sonunda daha içten ve daha sıkı oldu.

SANATÇILARIN ÖNÜNDEKİ OLANAKLAR

MESUT ODMAN

Toplumların hayatında temelli dönüşümlerin yoğunluk kazandığı, bütün kesimlerde ve her alanda belirleyici olayların hızla ortaya çıktığı dönemler var. O zamana kadar kuşku duyulmayan düşünceler yıkılıyor; pek çok şey temel olduğu sanılan değer yargıları yerle bir oluyor; şaşmaz bilinen ölçülerin kimleri, nasıl yanlıglara sürüklediği anlaşılıyor. Bir de, bunların, görece çok küçük zaman dilimlerine sıkıştığı düşünülmesi. Kabaca söylenirse, sınıf mücadelesinin keskinleştiği dönemler bunlar.

Böyle dönemlerde ve hemen onları izleyen yıllarda, genellikle, sanat alanında da sarsıcı değişimler ortaya çıkıyor. Yeni eğilimler, yeni ürünler, onların da ötesinde yeni sanat dalları doğuyor. Eski anlayışlar, nice bir baş tacı edilen ürünlerle onların yaratıcıları tarihin çöplüğüne atılıyor. Kısacası, ilk bakışta, şaşırıcı, rahatsız edici bir kargaşa, bir alt-üst oluş. Ama özünde, büyük bir canlılık, yaratıcılık. Çağlarına tanıklık eden, yüzyılların eskitemediği sanatçılar ve sanat eserleri, çoğu kez, böyle dönemlerden çıkıyor.

Buna karşılık, toplumlar görece durgunluk dönemleri de yaşıyor. O zaman, egemen sınıfların üstünlükleri çok daha belirgin durumda. Sınıf mücadelesi alttan alta geliyor, sessizce, kısıtlı biçimlerde. Düşünsel çalışmalarda da bir donukluk, kısırlık egemen.

Cumhuriyet Türkiye'sinin, bu anlamda, en durgun dönemlerinden biri, 1940'ların sonlarından başlayıp 1960'a kadar gelen yıllara rastlıyor. Son derece cılız, yoksul bir köy edebiyatı. Hemen her şey köy öğretmeni-imam çatışması açısından bakan. Şiir, dünyadan elini eteğini çekmiş. Nazım önce zindanda, sonra yurt dışında. Şiir okuyanın sayısı, nerdeyse şairlerin sayısına eşit. Sinema diye, sanat olarak da ticari-sınai bir uğraş olarak da, şaşılacak ilkelikler işler yapıyor. Sözü edilebilecek ne bir tiyatro yazarı, ne de bir tiyatro var. Ama "muasır medeniyet"e ne kadar yakın olduğunu göstermeye yarayan bir resmi tiyatro ağır aksak geliştiriliyor, ayakta tutuluyor. Belki bir tek gülmece (mizah) bunların dışında. "Bayburtlu Zihni gibi gülen, Hoca Nasreddin gibi ağlayan" halkımızın hiç bir zaman onsuz edemediği, her dönemde canlı tuttuğu gülmece. Bu alanda, yalnız Türkiye'nin değil dünyanın en büyük yazarlarından biri ortaya çıkıyor; yetenekli çizerler yetiyor.

1960 sonrası en önemli olayı, hiç kuşkusuz, sosyalizmin örgütlü, örgütlenmesini geliştiren bir güç olarak ortaya çıkması. İşçi sınıfının bağımsız siyasal hareketinin toplum hayatında ağırlığını duyurması. Türkiye bir 12 Mart yaşadı. Başlangıçta, genellikle işçi sınıfının ve onun siyasal hareketinin kolayca oranlanamayacağı bir darbe yediği; daha birkaç on yıl içinde de toparlanamayacağı sanıldı. Ama öyle olmadı. Türkiye işçi sınıfı ve onun siyasal hareketi, çok kısa bir sürede, bunalmış günlerinden dipdibi çıktı; daha sağlam temeller üzerinde örgütlenmeye başladı. Şimdi Türkiye, o sıkıştırılmış tarih kesitlerinden birine girmek üzere; hatta bir ölçüde geri diki bile. Büyük ve sarsıntılı olacak bir dönüşüm yaşanmaya başlandı; yaşanacak.

Sanatçıların önündeki olanaklar işte burada karşımıza çıkıyor. İlerici, demokrat, özellikle de sosyalist sanatçıların dönüşümünden kazançlı çıkabilirler. Ama bunun belirtileri henüz fazla değil. Türkiye'de hızla gelişen hayatın baş kahramanları sanatımıza yansımada daha. Sözelimi, gün geçtikçe militanlaşan işçi sınıfımız ve onun mücadelesi, hâlâ sanat eserlerinin büyük ölçüde dışında kalıyor. Hangi dalda olursa olsun günümüzün sanat eserlerinde, unutul-

mayan, yaşantılarımıza, bilgilerimize zenginlik katan kaç işçi kahraman sayabiliyoruz? Oysa örneğin, sosyalist olmayan, ama "Rus ihtilalinin aynası" olan Tolstoy'u okurken pek çok köyül, emekçi, işçi tanıyoruz. Öte yandan, Gorki, Şolohov, Dimov, Daskalov gibi sosyalist sanatçılar, bize başka pek az kitabın verebileceği, ancak uzun yılların deneyleriyle ulaşılabilecek zenginlikleri sağlıyorlar.

Bugün için sanat eserlerinin çoğunda Türkiye'de yaşayan, iktidar olan, mücadele eden burjuvalarla da karşılaşmıyoruz. Bunun dışında tutulabilecek örneklerde ise sorunların ve kahramanların kimi zaman eksik, kimi zaman yanlış ele alındıklarını, kimi zaman da gerçekliğe uygun düşmediklerini görüyoruz. Genellikle böyle.

Sanatçılarımız küçük burjuvalara, onların çevresinde ortaya çıkan sorunlarla ilişkin yaratışlarında daha başarılı oluyorlar. Onları daha iyi tanımlarından olmalı. Ama burada da şöyle bir eksiklikten söz edilebilir: Bugün sosyalist hareketin içinde görünen, çevresinde, kıyasında, karşısında bulunan küçük burjuvalar var. Menşevikler, dönekler, çeşitli görünümdeki sosyalizm düşmanları, hastalar. Bunların, toplum hayatının bütün alanlarında gerçekleşen dönüşümler sırasında, daha açık ve daha yoğun biçimde sahneye çıktıkları, geçmişin olduğu kadar, bilim ve sanat eserlerinin de gösterdiği bir olgu. Bu durum, bir sanatçı için, her zaman kolay kolay bulunamayacak olanaklar sağlıyor. Bu noktada hemen akla gelen bir örnek, Gorki'nin Klim Samgin'i. Gorki, üç bin sayfalı yüzyılın bu en büyük romanında, tarihinin en köklü dönüşüm dönemini paylaşan Rusya'da bu insanları anlatıyor. (Romanın henüz ancak dörtte biri Türkçede yayımlandı. Tamamlandığında, herkes için son derece yararlı olacağı kuşkusuz). "Klim ve onun gibi olanlar, gelişmekte olan ihtilalci hareketin bir sonucu olarak ortaya çıkacak gerçek durumun ve tarihsel tasarımların doğru bir değerlendirilmesini yapacak güçte değillerdi. Bu kişiler, kitlelerin gerçek gereklerini bütünlüğe ulaşında, tümüyle kendilerine merkezleşmiş bir halde, nereden gelirse gelsin hep o aydınlıkta birleşen, yani, koruyucu, karşı-ihtilalci karakteri olan her türlü yanılmalara kukac açıyorlardı." (' Suckhov, Gerçekçiliğin Tarihi, Bilim Yayınları, s.214-15).

Sorunlar da örnekler de çoğaltılabilir, tartışılabilir. Ama önemli olan, sağlam bir temele dayanarak ve belli bir amacı gözeterek düşünmek; bugüne kadar yapılmış olanlarla, bugün yapılanlarla sürekli olarak hesaplaşmak.

Çok kolay bir iş değil bu. Ama başarılabilmesi için gerekli olan yeterli temeller de yaratılmış durumda. Bu işi başarmanın güvencesi olan toplumsal güç, onun teorisi ve artık yüzyıllarla anlatılan pratiği ortada. Bugünün sanatçıları, hem nesnel koşullar bakımından, hem de öznel durumları bakımından, "proletaryayı, komşu konağın himbil usaklarıyla karıştıran" Balzac'tan çok daha ilerdedir. Sanatçıların olanakları, herşeyden önce ve herşeyden çok sanat yeteneklerine bağlı olmaktan çıktı. Böyle olduğu için de, onlara gerekli olan sadece bu değil. Salt yetenekle ve el yordamıyla işe girişmek, yaratıcı çalışmaya yetmiyor.

Sanat ve sanatçı, bugün, tarihin hiç birdöneminde görülmemiş ölçüde ve denebilirse sözcüğün "olumlu" anlamıyla, sorguya çekiliyor. Çünkü tarihin hiç bir döneminde, hiç bir sınıf sanata bu kadar önem vermedi.

Yurt ve Dünya, Türkiye İşçi Partisi Merkez Eğitim Bilim ve Araştırma Bürosu tarafından iki ayda bir yayınlanacak olan inceleme, araştırma, çeviri ve eleştiri dergisidir.

Yurt ve Dünya, yalnız Parti üye ve sempatizanlarının değil, bütün ilerici ve yurtseverlerin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelemizin daha ileri, daha açık bir bilinçle yürütülmesine katkıda bulunabilecek yazılarına açık olmaktadır.

Yurt ve Dünya yurdumuzda ve dünyada devrimci hareketin teorik, ideolojik sorunlarını inceleyecek, bilimsel sosyalist dünya görüşünün derinliğine kavranması ve yabancı etkilere karşı savunulması için mücadeleye edecektir.

Yurt ve Dünya bugünkü Türkiye'nin yapsal özelliklerini saptamaya ve yarınki Türkiye'yi nasıl kurabileceğimizi araştırmaya çalışacaktır.

Varolan aylık dergilerden daha büyük bir hacim içinde ve telif çalışmalarla yayın eleştirilerine ağırlık verilerek yayınlanacak olan Yurt ve Dünya dergisi 15. TL. fiyatla satılacak, ilk sayısı 1 Ocak 1977'de çıkacaktır.

Yıllık abone ücreti olan 75. TL. PÇ 20095893 veya posta havalesi ile gönderilebilir. Adres: Nur-u Ziya Sokak 17/5, Tünel-İSTANBUL.

YURT VE
DÜNYA

bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm sorunları

PETKİM REFERANDUMU VE BURJUVAZİNİN TRUVA ATLARI

Geçenlerde, İzmit'te, Petkim tesislerinde bir referandum yapıldı. Bu referandumda, DISK'e bağlı Türkiye Petrol ve Kimya Sanayii İşçileri Sendikası ile, Türk-İş'e bağlı Petrol-İş karşıkarşıya geldi. Referandumu, Türk-İş'e bağlı sendika kazandı.

Referandum kaybetmek, mevcut koşullarda hiç de şarttır değil. Özellikle, ilerici sendikalar karşısında başta işveren olmak üzere, işverenlerin güdümlüdeki sari sendikaların yoğun karalama ve tezvirat kampanyası düşündürür.

Ancak, DISK'e bağlı bir sendikadan Türk-İş karşısında Petkim'de uğradığı yenilgiyi yalnızca bunlarla açıklama olanağı yok. Çünkü, Petkim'deki referandum, bu işyerindeki gelişmelerin bir sonucu yalnızca. Ve bu gelişmelerde, bugün DISK'in en üst kademelerinde yöneticilik, sendika başkanlığı yapan bir eki-

Petkim işyerinde burjuvazinin ve onun iktidarlarının güdümünden kopuk bir sendikandan ortaya çıkması, işçi sınıfı düşmanlıklarını çıkarıyordu. Her türlü oyun ve tertip Petrokimya-İş sendikasının karşısına dikiliyordu.

Türk-İş'e bağlı Petrol-İş Sendikası'nın çalışmaları yeterince etkili olmadı. Daha sonra, 1976 yılının sonlarında eski sendikacı Muaffak Şakarcan ekibine Petrokimya-İş adında yeni bir san sendika kuruldu. Bu da istenilen ölçüde etkili olmadı. Bu Türk-İş'in perde arkasından yönettiği bir oyundu. Halil Tunç'un bu sendikadan kongresine katılıp Türk-İş'in açık desteğini vaatmesi bunu olanca açıklığı ile sergiliyor. Nitekim daha sonra bu sendika Türk-İş'e katıldı. İşçileri, bu kez de DISK üyesi Petrol Kimya-İş sendikasıyla sökmektedir.

Bir de "Seydişehir yöntemi" denendi. Önce, işyerinde olay çıkmasını istemeyen ve olay çıkarmaya konusunda MC ile yeterli teşriki meseide bulunmayan

ın iptali için" bazı adamlar kullanarak mahkemede dava açtıyor. Oysa DISK'in hukukçuların birleşmelerini usuller çerçevesinde yapıldığını belirterek, açılan davada Petrol Kimya-İş'ten yana tutum alınmasını önermektedir. Kılınç tarafından açtıkları bu davanın, DISK'in gününce olan 1976'daki birleştirme komisyonu kararından sonra yine davayı açanlar tarafından geri alınması, bu bakımdan hayli ilginçtir.

Petkim'de olaylar gelişmektedir. E-gemen sınıfların çabalarının yanısıra Kılınç ve adamları da süreklilikle "işçilerin gerçek petkim sendikası oldukları" yolunda bildirimler dağıtmaktadır. Kılınç'a göre gerçek sendika, işçilerin istedikleri sendika, kendi Petkim-İş sendikasıdır.

Kılınç'ın bu çabaları üzerine Petrol Kimya-İş DISK'e başvuruyor. Heyet, DISK yöneticileri karşısında DISK'e bağlı iki sendika arasında sokulmak istenen bu düşmanlığın yapıldığı niteliğini vurguluyor. Sonra da şunu ekliyorlar:

kendisine ilk söz veriliyor. Herkes Kılınç'tan, DISK'e bağlı bir başka sendikadan çıkarılmı düşünerek birleştirici, topalayıcı bir konuşma yapmasını beklerken tam tersi oluyor. Kılınç elinde aldığı mikrofonu, Petrol Kimya-İş'e ve yöneticilerine duyduğu kını kuma aracı olarak kullanıyor yine. Kılınç'a göre DISK'e bağlı sendikadan istifa edenlerin sayısı "2 bini bulmaktadır". Yine Kılınç'a göre "Petkim işçilerinin, işçilerin birliğini sağlama, kopalman önleme gibi bir sorunu yoktur; tek sorunları sendikalarının Petkim-İş'e katılmasıdır."

Kılınç bunları söylüyor. DISK Genel Başkanvekili olarak kendisine verilen mikrofonu, DISK'e bağlı bir başka sendikayı yıpratmak, bölmek, eritmek için kullanıyor. Bunun için, işçilerin "sendikası" oldukları masalını yayıyor; istifa edenlerin sayısını Türk-İş'in iddia ettiği gibi "2 bine çıkararak" işçilerin belirsizliğe sürükleyiyor; burjuvazi ve Türk-İş'in propagandalarna malzeme sağlıyor. Kısacası, Kılınç sendikal harekette burjuvazinin kendisine yüklediği misyonu basarı ile yerine getiriyor.

Kılınç bu konuşmasını bitiremiyor. Toplantıyı düzenleyenler, sözünü kesiyorlar. Konuya ilişkin olarak konuşmasını ihtar ediyorlar. Kılınç'tan sonra söz alan Petrol Kimya-İş Sendikası Genel Başkanı Dincer Doğu şunları söylüyor: "Kılınç'ı bu söylediklerinden dolayı kınıyorum. Kılınç, komşunun evinde yangın çıkıp bundan ganimet toplama-yaya yönelik bir davranış içinde. Ama rüzgar yön değiştirdiğinde, kendi evinin de tutuşacağını bilmelidir". Ki bu sıralarda Petrol-İş İpraşa'da saldırıya başlamıştı.

REFERANDUM: BİR SONUÇ

Petkim İşçileri Gerçek Suçluları Biliyor

bin olumsuz katkıları son derece önemli. Sendikal harekette yenilmemek için, burjuvazinin olduğu kadar, onun ajanlarının yıkıcı ve bölücü tutumlarının da açığa çıkarılması ve etkisiz bırakılması gerekli. Başka türlü kazanmak çok zor.

DIŞE DİŞ BİR MUCADELE

Petkim'in bugününi anlayabilmek için düşünme dönme gerektiriyor.

Petkim işyeri İzmit'te kuruldu. İşyerinde 3.500-4.000 civarında işçi çalışıyor. Petkim'de ilk sendika, Muaffak Şakarcan adlı bir kişinin Petrokimya-İş sendikasını kurmasıyla ortaya çıkıyor. Önceleri, Petrokimya-İş, işçilerin sendikalaşma birikimini zararsız bir kanaldan eritmek üzere işveren oyunu ile kurdu-rulan bir sendika niteliğinde. Ancak işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin ulaştığı boyutlar sonucunda, Petkim'de de o-lumlu gelişmeler cereyan ediyor. İşçilerin sendika yönetimi karşısındaki muhalefet ve huzursuzlukları giderek büyüyor. Tabanda ve yönetici kademesinde ilerici unsurların ağırlığının artması sonucunda Yılmaz Özdemir'in başkanlığında bir kadro işbaşına geliyor.

Ancak, Petkim'de sendikal harekete düristlük ve ileriliclik boyutlarının kazandırılması hiç de kolay olmadı. Diş dış bir mücadele verildi. Bu arada, işyeri başmencisi Ümit Tok, Yılmaz Özdemir ve arkadaşları ile birlikte davrandığı için "uzerinden esrar perdesi hâlâ kalkmayan" bir cinayete kurban gitti. Petkim'de işçi sınıfı, sendikal hareketteki ilk şehidi böyle verdi.

genel müdür görevden alındı. Yerine, MC'nin hedeflerine uyum gösterebilecek bir genel müdür tayin edildi. Ancak bunlar da istenilen sonucu sağlayamaya yetmedi.

Burjuvazinin doğrudan araçları yetersiz kalırken, bir yandan da devrede burjuvazinin doğrudan ama örtülü adamı Mehmet Kılınç ve sendikası bulunuyor-du.

KILINÇ DIYE BİR İŞÇİ DÜŞMANI...

Mehmet Kılınç'ın Petrokimya-İş sendikasına eski bir kını vardır. Sürekli olarak bu sendikayı kendi bünyesine almak isteyen Mehmet Kılınç'ın çabaları, sendika yöneticilerinin ve tabanın tepkileri sonucunda başarısız kalmıştır. Sendika genel kurulunun 1975 yılında Kimya İş'e katılma kararı alınması üzerine Mehmet Kılınç çileden çıkıyor. Yeni sendika kendi sendikası da DISK üyesi olmasına karşılık, üstelik burjuvazinin boy hedefi haline gelen bir sendikaya karşı, her türlü mücadele ve karalama yöntemini kullanmaktan geri kalmıyor. Kılınç'ın orta sayfa örnekleri görülen suçlama ve karalama kampanyasına bir de Petro Kimya-İş'in tabanından işçi koparma çalışmaları ekleniyor.

Ancak Kılınç'ın çabaları, bunlarla da kalmamaktadır. İşyeri sendikasının Kimya-İş'e katılmasını bir türlü hazmedemeyen Kılınç, DISK'e bağlı işçi tabanını bölme ve belirsizliğe sürükleme pa-hasına, "birleşmenin usulsüz olduğu ve iptal edileceği" söylentilerini yayıyor. Bununla da kalmayıp "birleşme karar-

"DISK olarak, Petkim işyerine bir sandık koyun. İşçiler bizimle Petkim-İş arasında tercihlerini yapınlar. Eğer çoğunluk Petkim-İş'i istiyorsa, biz hakkımızdan vazgeçmeye razıyız."

Bu öneriyi önce olumlu bulan DISK üst yönetimi daha sonra her nedense (!) öneriyi hiç itibar etmedi.

SENDIKA KORSANI İŞBAŞINDA

Ancak, konfederasyon yöneticilerinin gözleri önünde "çalışmaları" sürdürmektedir Mehmet Kılınç ve çetesi. Bu arada, ekmeklerine yağ süren bir gelişme de oluyor. Yukarıda sözü ettiğimiz san Petkimya-İş, Türk-İş'e bağlı Petrol-İş'e katılıyor. Burjuvazi, çıkar yolu kendi güçlerinin birleşmesinde bulmuştur. Bu birleşmeden sonra, işyerine MC tarafından yerleştirilenlerle birlikte sayılan 600'ü bulan bir işçi topluluğu DISK'e bağlı Petrol Kimya-İş'ten istifa ediyor. Çoğunluk, halen DISK'e bağlı sendikadadır. Ancak, Mehmet Kılınç ve çetesi, bu durum karşısında bile, istifalarda pa-yı bulunan yıkıcı ve bölücü tutumunu sürdürmekte kararlıdır. Burjuvazinin çabaları Mehmet Kılınç için güzel bir parsa toplama aracıdır yalnızca. Tam bu sırada DISK'i sendikadan birleşmesi için yeni komisyon kuruyor ve bilinen karar çıkıyor.

Petrol Kimya-İş yöneticileri, olayları değerlendirmek ve işçilerin birliğini sağlayabilmek için işyerinde bir toplantı düzenliyorlar. Bu toplantıya, çağrılmadığı halde Mehmet Kılınç da katılıyor. DISK Genel Başkanvekili olarak

Petrol-İş, Petkim'deki çalışmalarında, burjuvazinin yardımına ek olarak Kılınç'ın davranışlarını değerlendirmesi-ne de bildi. Kılınç'ın, Petrol Kimya-İş'ten 2 bin işçinin istifa ettiğini (!) söyle-mesi üzerine bazı yeni istifalar oldu.

Petrol-İş'in gerek birleşme öncesinde, gerek birleşme sonrasında Petkim'de yürüttüğü propagandanın içeriği de il-ginc. Birleşmeden önce Petrol-İş, Petrol Kimya-İş'e ve yöneticilerine ilişkin hiçbir karşı propaganda malzemesi bula-mazken, toplantı sonrası: "İşte, sizin Kılınç'ın bulunduğu unuz sendika, bu adamın (Mehmet Kılınç kastediliyor) sendikası ile birleşecek; gelecekteki genel başkan-ınız ise yine bu adam olacak." sözleriyle ganimet bulduğunu gösteriyordu.

Petrol-İş, birleşmeden sonraki propagandasını ise "istikbaldeki genel başkanınız" temasından "bugünkü genel başkanınız" temasına kaydırdı. Gerçekten de, örneklerini verdiğimiz bölücü davranışlarının yanısıra, yalnızca kişiliği ile de "etkilil" bir adamın genel başkan. Ama ne var ki bu etkili kişilik, DISK'in değil Türk-İş'in işine yarıyor.

Petkim'deki referandum, işte böyle bir gelişimin sonucu. Mehmet Kılınç'ın Genel Başkanvekili ve sendika başkanı yapıp referandumda sokan DISK üst yönetiminin olacağını önden bilememesi olmasın imkansız.

Çünkü dün ve bugün, Mehmet Kılınç ve ekibinin bölücü, yıkıcı davranış-larını süreklilikle DISK üst yönetimine iletildi. İletiliyor. Mehmet Kılınç'ın Petkim işyerine ilişkin olarak söylediği "Bu işyeri ancak Petrol Kimya-İş bizzat birleşirse DISK'te kalır" sözü hatırlarda. Ne kadar boş olduğu da meydandadır.